STUDIJSKA KN

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto IX. - Štev. 86 (2396) | Poštnina plačana v gotovini / Spedizione in abbon. post. 1. gr. | TRST, petek 10. aprila 1953 | Cena 20 lir

Za neenakopraven položaj slovenskega prebivalstva nosi resno odgovornost zavezniška vojaška uprava. Zato smo ob obisku predsednika republike v Angliji opozorili angleške državnike na ta položaj z željo, da bi vplivali na to, da bi se spremenil in spravil v sklad z določbami mirovne pogodbe.

Dr. A. Bebler

Danes morda podpis sporazuma o zamenjavi vojnih ujetnikov

Združeno poveljstvo bo dnevno izročilo 500 ujetnikov, Kitajci in severni Korejci pa 100 Mnenje britanskih uradnih krogov o nadaljnjih pogajanjih - Izjava Bele hiše o Formozi

PAN MUN JOM, 9. — Danes zjutraj je bil v Panmunjomu četrti sestanek častnikov za zvezo. Na današnjem sestanku so se dokončno dogovorili, da bo združeno poveljstvo vsak dan izročilo 500 ujetnikov, Kitajci in severni Korejci pa 100 ujetnikov. Admiral Daniel je izjavil, da bo napravil vse mogoče, zato da se končni dogovor podpiše jutri, to tem bolj ker so severni izrazili željo, naj bi se to vprašanje rešilo kolikor mogoče hitro. Daniel je dodal, da se na današnji seji ni govorilo o morebitni obnovitvi splošnih pogajanj za premirje. Prihodnji sestanek bo jutri zjutraj od 11. Danes so se sestali tudi častniki glavnega štaba, ki so razpravljali o upravnih vprašanjih v zvezi z zamenjavo ujetnikov. Ponovno se bodo sestali jutri.

Medtem se na fronti nadaljujejo tu pa tam spopadi. Z druge strani pa je letalstvo združenega poveljstva povečalo svoje operacije. Včeraj je izvedlo 1200 vojnih poletov ter bombardiralo železniške mostove, vlake in skladišča streliva v raznih krajih Severne Koreje v bližini reke Jalu in ob obeh obalah.

Kljub razočaranju, ki je sledilo napovedi majhnega števila ujetnikov, ki jih mislijo Kitajci in severni Korejci vrniti, so v britanskih uradnih krogih še vedno prepričani, da se bodo pogajanja v Panmunjomu ugodno zaključila. V istih krogih sodijo, da bodo kitajsko-korejske oblasti zvišale število ujetnikov, ki jih mislijo izročiti, in da bo od koncesije do koncesije mogoče v kratkem rešiti celotno vprašanje ujetnikov, kar bo omogočilo sporazum o premirju.

V londonskih dobro obveščenih krogih domnevajo, da bo Indija določena kot nevtralna država, kateri bodo izročili ujetnike, ki se ne bodo želeli vrniti domov. S tem v zvezi predvidevajo, da bo Nehru konec tedna stavil nekatere predloge za olajšanje rešitve vprašanja ujetnikov.

Drugače pa ne kažejo londonski odgovorni krogi preveč optimizma glede pogojev pod katerimi naj bi premirju na Koreji sledil mir na Daljnem vzhodu. V predvidevajo precejšnje težave. Bojijo se namreč, da bo Sovjetska zveza skupno s Kitajci in severnimi Korejci postavila take pogoje, ki naj bi povzročili razcep med zahodnimi državami. Tako domnevajo, da bodo zahtevali nevtralizacijo Formoze, t. j. umik Čangkajškovih čet in njegove vlade s tega otoka in o njegovi bodoči rešitvi naj bi odločala OZN. Tako rešitev bi Velika Britanija verjetno odobrila, ne pa ZDA. Prav tako predvidevajo da bo Kitajska zahtevala sprejem v OZN, kar bo povzročilo nasprotja med londonsko in washingtonsko vlado.

Iz Pekinga pa prihajajo govorice, da bi pekinška vlada ponudila posredovanje za prenehanje sovražnosti v Indokini pod pogojem, da se v tej deželi izvede plebiscit, tudi pod nadzorstvom OZN. Londonski krogi pa ugotavljajo, da nista ne britanska ne ameriška vlada načelno naklonjeni taki ideji.

V Washingtonu je načelnik tiskovnega urada Bele hiše James Hagerty v zvezi z glasovi, da namerava ameriška vlada v okviru postopnega reševanja vprašanj Daljnega vzhoda predlagati, naj bi Formozo postavili pod zaupno upravo Združenih narodov, in proučuje možnost trajne delitve Koreje, izjavil, da Eisenhowerjeva uprava ni nikoli upoštevala možnosti zaupne uprave OZN za Formozo. Hagerty je izjavil, da so bili po drugi svetovni vojni, ko je Formoza še pripadala Japonski, stavljeni v okviru pogajanj za japonsko predajo predlogi, naj bi ta otok stavili pod zaupno upravo Združenih narodov. Dodal je, da se je od časa, ko se je general Cangkajšek s svojo vlado nastanil na Formozi, položaj popolnoma spremenil, in od tedaj nista ne Trumanova ne Eisenhowerjeva uprava nikoli predlagali ali bili naklonjeni zaupni upravi Formoze.

Glede Koreje je Hagerty izjavil, da Eisenhowerjeva uprava ni nikoli prišla do zaključka, da je «trajna delitev Koreje zaželena ali izvršljiva ali pa v skladu s sklepi Združenih narodov».

Ugotovitve preiskave o strelivu za Korejo

WASHINGTON, 9. — Predsednik Eisenhower ni imel danes svoje običajne tiskovne konference zaradi drugih obveznosti.

Državni tajnik za vojsko Robert Stevens je danes izročil Eisenhowerju podrobno poročilo o dobavah streliva na Koreji. Med razgovorom z Eisenhowerjem, ki je trajal 20 minut, je poročal o ugotovitvah ob priliki svojega zadnjega potovanja na Koreji.

Preiskava je ugotovila številne nedostatke pri dobavljanju streliva in to zaradi velike birokracije. Potrebni so bili meseci in meseci, preden so posamezne pošiljke za strelivo dospele na Korejo. Preden so naročila za strelivo prišla do tovarne, je morala zadeva romati skozi več ko 90 vojaških uradov.

Moskva pripravlja predloge o vplivnih področjih?

DUNAJ, 9. — Govorice, da je avstrijska vlada začela z novimi pobudami za obnovitev štiristranskih razgovorov o avstrijski mirovni pogodbi, so bile potrjene po današnji seji vlade v poročilu, ki pravi, da je «zunanji minister Gruber predložil ministrskemu svetu poročilo o avstrijskih naporih, da se obnovijo pogajanja za državno pogodbo».

Medtem pa trdijo v Washingtonu krogi, ki so v stikih z diplomatskimi predstavništvi kominformovskih dežel, da pripravlja Moskva nov načrt za obravnavanje avstrijskega in nemškega vprašanja, in sicer ne več ločeno, temveč povezano. O povezovanju avstrijskega vprašanja s tržaškim pa ne vedo nič povedati. Isti krogi dodajajo, da bi bili Rusi pripravljeni skleniti širši sporazum na osnovi interesnih področij.

Tako glede Avstrije kot glede Nemčije — trdijo politični krogi v Washingtonu — namerava ZSSR predlagati umik okupacijskih čet, medtem ko naj bi nevtralnost obeh dežel jamčila skupna pogodba. Obe deželi bi lahko razpolagali z določenimi vojaškimi oddelki. Kar se tiče Nemčije, ta predlog ni nov — nov pa je predlog o skupnem obravnavanju nemškega in avstrijskega vprašanja.

Isti opazovalci menijo, da bi sovjetski predstavniki na morebitnih pogajanjih o Avstriji in Nemčiji na osnovi teh predlogov vztrajali pri razdelitvi interesnih sfer. To bi pomenilo, da bi ZSSR priznala zahodni Evropi pravico, da organizira svoje življenje in delovanje, kakor hoče, tudi v okviru atlantskega pakta, proti kateremu je Moskva doslej večkrat protestirala; kominformovske stranke v zahodnih deželah bi se pa morale «prilagoditi novemu položaju».

Na drugi strani pa bi se naj zahodne države obvezale, da ne bodo več postavljale vprašanja politične ureditve v vzhodni in srednji Evropi (vključno ozemlja onkraj Odre in Niže in Vzhodno Prusijo).

Predsednik splošne parlamentarne komisije zahodnonemškega parlamenta, socialni demokrat Wehner pa je danes formuliral naslednjih pet predlogov za omiljenje napetosti med Vzhodom in Zahodom glede na Nemčijo: 1. medconski bloki, ki zavirajo normalen promet med obema deloma Nemčije, bi morali postati «bolj elastični»; 2. obnoviti bi morali mali obmejni promet; 3. za prebivalstvo sovjetskega področja bi bilo treba obnoviti normalne življenjske pogoje, da bi prenehal dotok beguncev iz Vzhodne v Zahodno Nemčijo; 4. iz Zahodne Nemčije naj se smejo pošiljati paketi z živili v Vzhodno Nemčijo; 5. vsi ujetniki, ki so v kaznilnicah ali koncentracijskih taboriščih sovjetskega področja, naj bi smeli dobivati živila in zdravila iz Zahodne Nemčije.

Razvrednotenje grške drahme

ATENE, 9. — Minister za gospodarsko koordinacijo Spiros Markezinis je nocoj sporočil, da so razmerje med drahmo in dolarjem dvignili od 15.000 na 30.000 drahem za en dolar. Vse tuje valute bodo torej v odnosu do nove drahme podvojile svojo vrednost.

Minister Markezinis je izjavil, da so ukrep o razvrednotenju sprejeli po predhodni odobritvi Mednarodnega denarnega sklada. «Sklep vlade — je dodal minister — napravlja konec položaju, ki je pretil, da privede naše gospodarstvo v pravo zmedo».

Markezinis je nato izjavil, da se ukinjajo posebni davki na uvoz in se za uvoz pušča polna svoboda razen za luksuzne predmete. Uvozna dovoljenja bodo odpravljena.

Arabska liga o Severni Afriki

KAIRO, 9. — Po zadnjem sestanku sveta Arabske lige je podtajnik Ahmed Sukejri izjavil, da so še posebno proučili vprašanje Severne Afrike. Dodal je, da je svet resno upošteval zahteve predstavnikov Maroka, Alžira in Tunizije. Pripomnil je, da je svet podvzel nekatere ukrepe, ki jih bodo ob primernem času objavili.

Maurice Thorez danes v Parizu

BONN, 9. — Glavni tajnik francoske kominformistične stranke je danes prekoračil s posebnim vlakom mejo Zahodne Nemčije. Thorez potuje s posebnim poljskim vagonom, ki je priključen vlaku Varšava-Pariz. Thoreza spremljajo njegova žena Jeannette Vermeersch, ruska zdravnica Davidova, neka francoska bolničarka, dva tolmača in dva kontrolorja poljskih železnic. Vlak bo prispel jutri zjutraj na pariško severno postajo.

Severni Korejci izpustili 7 britanskih civilistov

NEW YORK, 9. — Fenjanški radio je oddajal poročilo severnokorejskega zunanjega ministrstva, s katerim javlja, da so izpustili sedem britanskih civilistov, ki so jih internirali v začetku korejske vojne. Poročilo dodaja, da so te civiliste, med katerimi je bivši britanski minister v Söulu Vivian Holt, izročili sovjetskim funkcionarjem v Antungu v Južni Mandžuriji.

DELO KOMISIJE OZN ZA ČLOVEČANSKE PRAVICE

Zaskrbljenost delegatov zaradi ameriške odločitve

Številni delegati kritizirajo nedavni sklep ameriške vlade, da ne bo ratificirala konvencije o človečanskih pravicah

ŽENEVA, 9. — Komisija ZN za človečanske pravice je prve štiri tedne svojega sedanjega zasedanja v Ženevi izkoristila za to, da sestavi in dopolni osnutka mednarodne pogodbe o političnih človečanskih pravicah in mednarodne konvencije o socialnih in gospodarskih človeških pravicah.

V sredo je predstavnica Združenih držav, gospa Lordova, izjavila da ne bodo Združene države ratificirale prej omenjenih mednarodnih pogodb, čeprav bodo tudi v bodoče pomagale pri zadevnih osnutkih, češ da ovira sedanje ozračje v svetu splošni pristanek nanju.

Govorniki, ki so govorili na današnji seji, in sicer predstavniki Francije, Avstralije in Filipinov, se niso strinjali z razlogom, s katerim utemeljujejo ZDA svoje stališče, češ da ne bodo ratificirale tozadevnih mednarodnih pogodb o človečanskih pravicah.

Tako je zastopnik Filipinov, Ingles, odločno zagovarjal takojšnjo ratifikacijo dotičnih pogodb. Izjavil je, da bo podprl ukrepe, ki jih predlagajo Združene države, toda naglasil je, da morajo predlagani ukrepi dopolnjevati, ne pa nadomeščati mednarodne konvencije o človečanskih pravicah.

Francoski zastopnik prof. Cassin je obžaloval ameriško stališče in je poudaril, da se delo komisije ne sme omejiti samo na eno metodo in da se je komisija doslej preveč ukvarjala z osnutkom konvencij, kar je imelo za posledico, da so Združeni narodi izven njenega okvira ustanovili posebne odbore, da rešijo posamezna vprašanja, ki so v zvezi s človeškimi pravicami, kot na primer skrbstvo za vojne ujetnike, za begunce, nadalje vprašanje suženjskega in prisilnega dela in drugo.

Avstralski delegat je izjavil, da se njegova delegacija «ne bo dala vplivati po ameriški izjavi in bo še dalje sodelovala pri načrtih za mednarodni pakt o človečanskih pravicah».

Tudi indijski in čilski delegat sta včeraj izrazila zaskrbljenje zaradi ameriške odločitve.

VIŠINSKI PONAVLJA STARO TEZO o „mirovnem paktu“ med petimi velesilami

V političnem odboru OZN so včeraj razpravljali o poljskem „mirovnem načrtu“ - Ameriški delegat je izjavil, da besede Višinskega niso odvrnile spomina na sovjetske neizpolnjene obljube - Arabsko-azijska skupina bo predložila tunizijsko in maroško vprašanje Varnostnemu svetu - Novi glavni tajnik prispel v New York

NEW YORK, 9. — Novi glavni tajnik OZN Dag Hammarskjoeld je danes zjutraj prišel z letalom v New York. Ob prihodu ga je sprejel desedanji glavni tajnik Trygve Lie. Hammarskjoeld je priredil tiskovno konferenco, na kateri je med drugim izrazil upanje, da bo na svetu nastopila doba manjše napetosti. Prebral je nato pripravljeno izjavo, v kateri je izjavil med drugim, «da je vedno nekaj, kar je treba izboljšati, pa naj bo delovanje kake organizacije še tako dobro». «Treba je, da se OZN spremeni v kolikor mogoče učinkovito orodje», je dodal Hammarskjoeld.

Časnikarjem, ki so ga vprašali za mnenje o zadnjem razvoju položaja v Moskvi, je novi tajnik izjavil, da bi bilo zanj nekorektno, če bi razpravljal o političnih vprašanjih.

Politični odbor OZN je danes razpravljal o poljskem «mirovnem načrtu». Predsednik odbora je kritiziral preobširen in preveč splošen naziv, ki ga je poljska delegacija dala vprašanju, ki je na dnevnem redu, in sicer: «Ukrepi, ki naj odstranijo nevarnost nove svetovne vojne in ki naj okrepijo mir med narodi».

Proti tej pripombi je protestiral sovjetski delegat Višinski, ki je izjavil, da se bo njegova delegacija izogibala ponavljanju vsega, kar je bilo že rečeno v preteklosti.

Govoril je nato poljski zunanji minister Skrzeszewski, ki je stavil nov predlog o Koreji, ki priporoča obnovitev pogajanj za premirje, zato da se reši vprašanje vojnih ujetnikov. Izjavil je, da je od časa, ko je stavil svoj prvi predlog, prišlo do važnih dogodkov, med katerimi kitajska pobuda za obnovitev pogajanj za premirje na Koreji. (Prejšnje besedilo poljskega predloga je zahtevalo repatriacijo vseh vojnih ujetnikov na Koreji).

V svoji novi izdaji predvideva poljski predlog glede Koreje:

1. takojšnje prenehanje sovražnosti; 2. takojšnjo obnovitev pogajanj za premirje; obe stranki bi morali zastaviti vse sile, da pride do sporazuma o izmenjavi ranjenih in bolnih ujetnikov in o celotnem vprašanju vojnih ujetnikov; 3. umik vseh tujih čet s Koreje v dveh ali treh mesecih; 4. mirna ureditev korejskega vprašanja «na podlagi združitve Koreje, kar bi morali izvesti Korejci sami pod nadzorstvom komisije sestavljene iz predstavnikov neposredno prizadetih držav vštevši tiste, ki niso sodelovale v vojni na Koreji».

Samo drugi del te resolucije je različen od prejšnjega poljskega predloga, ki je zahteval repatriacijo vseh ujetnikov. Poljska resolucija priporoča dalje:

1. Zmanjšanje oboroženih sil petih velikih držav za eno tretjino v roku enega leta; 2. takojšnji sprejem sklepa o brezpogojni prepovedi atomskega orožja in drugega orožja za množično uničevanje ter uvedba učinkovitega mednarodnega nadzorstva nad izvajanjem te prepovedi; 3. vse države, ki tega še niso napravile, bi morale ratificirati ženevski dogovor iz leta 1925, ki določa prepoved bakteriološkega orožja; 4. izjava skupščine OZN, v kateri se poudarja, da udeležba v atlantskem paktu ni v skladu s članstvom OZN; 5. Sklenitev «mirovnega pakta» med velikimi državami.

Poljski delegat je nato označil atlantski pakt kot napadalni pakt in je dodal, da Poljsko še posebej zanima vloga, ki jo bo zahodna Nemčija imela v atlantskem paktu.

Sovjetski delegat Višinski je podprl poljski predlog, zatrjeval je, da je Sovjetska zveza vedno želela mir, in je dejal, da «bi morali uporabiti svetovne vire atomske energije za miroljubne in ustvarjalne namene».

Med svojim govorom nista Višinski in Skrzeszevski napadala zahodnih držav. Višinski pa je poudarjal tezo o mirnem sožitju.

Obžaloval je, da so bili zavrnjeni sovjetski dodatki k resoluciji o razorožitvi, in je dodal, da so države članice atlantskega pakta stalno postavljale pogoje, zaradi katerih je postala rešitev tega vprašanja težka. Dodal je, da obstaja zveza med zmanjšanjem oborožitve in zmanjšanjem mednarodne napetosti, in začeti je treba z zmanjšanjem oborožitve, ki bo pripomogla k zmanjšanju napetosti v svetu.

Višinski je dalje izjavil, da je NATO «skupina držav, ki so sklenile pogodbo za hrbtom drugih držav» in zaradi tega se Sovjetska zveza strinja s poljskim mnenjem, da udeležba v atlantskem paktu ni v skladu s članstvom OZN.

Višinski je dodal, da velja isto za evropsko obrambno skupnost, ter je zatrjeval, da se Sovjetska zveza in njene podložniške države ne strinjajo s tistimi, ki menijo, da je državna suverenost stara in izvenmodna teza. Dodal je, da oborožitev Nemčije predstavlja edino stvarno nevarnost. Nato je ugotovil, da se v Evropi goji bojazen zaradi oborožitve Nemčije, ter je poudaril, da Sovjetska zveza ne more uporabiti Nemčije proti Zahodni Evropi ali proti Ameriki «ne samo zaradi pogodb, ki jih je podpisala moskovska vlada, pač pa tudi zaradi tega, ker bi to bilo proti interesom Sovjetske vla zveze».

Na koncu je dejal, da sta «demilitarizacija in demokratizacija Nemčije bistveni za mir».

Svoj govor je Višinski končal na večerni seji. Izjavil je, da zahodni načrt ne more privesti do zmanjšanja oborožitve in do prepovedi atomskega orožja.

Na koncu je Višinski še posebno vztrajal na sklenitvi mirovnega pakta med petimi velesilami in je izjavil, da je sklenitev premirja na Koreji oviralo dejstvo, da Kitajska in Severna Koreja nista zastopani v OZN. Pripomnil je, da bo sklenitev premirja na Koreji «eden najtrdnejših sklepov v verigi, ki lahko vodi do miru».

Govoril je nato ameriški delegat Gross, ki je izjavil, da besede Višinskega niso prispevale k odstranitvi spomina na sovjetske neizpolnjene obljube. Gross je dodal, da vsebuje poljski predlog samo [illegible] gesla», ter je nadaljeval: «Pripravljeni smo napraviti polovico poti, toda ne vemo, v katero smer in ne moremo sklepati kompromisov o načelnih vprašanjih, ne da bi uničili načela sama». Ameriški delegat je zaključil s poudarkom, da «je mogoče zgraditi mir samo z rešitvijo konkretnih vprašanj».

Odbor bo imel prihodnjo sejo jutri zjutraj.

Liberijski predstavnik Henry Cooper je nocoj javil, po sestanku arabsko-azijske skupine v OZN, da je ta skupina sklenila predložiti tunizijsko in maroško vprašanje v najkrajšem času Varnostnemu svetu. To zahtevo bodo postavili s pismom predstavniku Varnostnega sveta, ki ga bodo podpisali predstavniki Pakistana, Filipinov, Saudove Arabije, Indije, Iraka, Afganistana, Libanona, Burme, Irana, Jemena, Indonezije, Egipta, Sirije in Liberije.

MOSKVA, 9. — Britanski poslanik v Sovjetski zvezi sir Alvary Gascoigne je danes prišel v Moskvo.

O potvarjanju dejstev v članku tržaškega dopisnika „Timesa“

1.

Članek tržaškega dopisnika «Timesa», o katerem smo predvčerajšnjim pisali, da se v njem predlaga kaj nedemokratična rešitev tržaškega vprašanja — s preseljevanjem prebivalstva —, vsebuje poleg tega predloga še dolgo vrsto trditev, tako glede cone B kot glede cone A. Trditve v veliki meri niso točne in naravnost same po sebi kličejo, da jih vsak pošten, objektiven in kolikor toliko dobronameren opazovalec — kaj šele tuji novinar katerega koli objektivnega lista obsodi. Sicer bi zadostovalo že samo dejstvo, da je italijanski klerikalni tisk sprejel članek z velikanskim navdušenjem in odobravanjem (razen predloga o preseljevanju), saj smo v «Giornale di Trieste» zagledali ogromen naslov: «Cona B umira», češ, celo ugledni londonski «Times» nam daje prav! Milanski «Corriere della Sera» pa: «Težak položaj Italijanov pod Titovim režimom v coni B». To navdušenje glasil rimske imperialistične politike pa je hkrati dokaz sumljivega izvora netočnih trditev tržaškega dopisnika velikega londonskega dnevnika.

Da bi označili ton članka samega, ki v pomanjkanju «defektov» v coni B išče dlako v jajcu naj navedemo dopisnikovo opazko, da so «v starih italijanskih mestih» (kako stara in italijanska so ta mesta, pa uči najbolje ogromno število slovanskih poitalijančenih priimkov najbolj zavednih meščanov italijanske narodnosti) okna zaprta tudi popoldne in da so hiše potrebne beljenja... Hočemo reči: zakaj dopisnik, ki menda že sedmo leto živi v Trstu, ne vidi še bolj zaprtih oken in še bolj nepobeljenih hiš na primer v tržaškem starem mestu? Toda to le mimogrede. Oglejmo si rajši tiste dopisnikove trditve, ki najbolj bodejo v oči, kajti ko bi se hoteli spuščati v podrobnosti (ki pa tudi niso brez važnosti), bi morali «Timesu» v odgovor napisati celo brošuro, kar bi kazalo, ko bi bil naš list prav tako razširjen kot londonski «Times».

Dopisnikova trditev, ki jo postavlja nekako na čelo svojega članka, se glasi:

«Siromaštvo, ki ga najdemo v jugoslovanski coni, je strašno («appalling»). Trgovine so dobro založene s hrano in drugimi predmeti in po cenah, ki so večkrat nižje kot v Trstu, toda plače in mezde so mnogo izpod italijanske ravni in čeprav so potrošni predmeti cenejši, si jih prebivalstvo le redko privošči. Iz kamnitega Krasa je mogoče iztisniti le siromašno življenje...»

Če bi bilo «Timesovemu» dopisniku res do objektivnega poročanja vsekakor ne bi govoril o tako «strašnem siromaštvu» v coni B, temveč bi navedel vsaj nekaj številk o nakupni moči prehrambnih predmetov v obeh conah. Povedati bi moral na primer, da stane v coni B 1 kg kruha 42 din, 1 kg mesa 190 do 240 din, a 1 kg sladkorja 145 din ter da so povprečne plače kvalificiranega delavca v coni B od 12.000 din dalje mesečno, družinska doklada za vsakega otroka pa je 3.000 din mesečno, medtem ko je v Trstu meso od 900-1200 lir za kg, kruh povprečno po 110 lir, sladkor pa po 288 lir. A delavske plače z družinsko doklado vred povprečno ne presegajo 35.000 lir mesečno. Ni torej težko izračunati, koliko kruha, mesa in sladkorja si lahko kupi delavec z dvema ali tremi otroki v coni B, koliko pa v Trstu, kjer baje za londonskega dopisnika ni siromaštva, še manj pa seveda «strašnega siromaštva»...

Glede «kamnitega Krasa» v coni B pa ne moremo reči drugega kot to da: ali dopisnik v coni B ni nikdar bil in kljub temu tako avtoritativno piše o njej in njeni geološki strukturi, ali pa je bil in — ne ve, kaj je Kras! Vsekakor mu priporočamo, naj si ogleda na primer geološki zemljevid, objavljen v knjigi nesumljivega italijanskega katoliškega izvora «L'acquedotto istriano, Capodistria 1935-XIII» z Mussolinijevo sliko na prvi strani, pa bo takoj opazil, da cona B ni ravno tako kamnito kraška», kot on trdi!

Dalje piše «Times», da so propadanja istrskih mest krivi «razni motivi»: «Ta mesta umirajo enostavno zato, ker so odrezana od tržaškega trga za istrske ribiče in kmete; ta mesta so izgubila svoj «raison d'être».» Ne glede na to, koliko kmetov je v teh mestih, bi moral dopisnik povedati, zakaj ZVU ni pristala na ponudbo Vojne uprave jugoslovanske armade že pred mnogimi leti, da se sklene gospodarski sporazum, ko katerem cona B ne bi bila odrezana od tržaškega trga, vsaj v toliki meri ne, kot je danes. Da pa kljub temu ni res, da so ta mesta izgubila svoj «raison d'être» in da ne umirajo pa je poskrbela ljudska oblast in jugoslovanska vlada, ker sta ZVU in italijanska vlada kršili mirovno pogodbo, ki med drugim predvideva tudi obvezno lirsko valuto, ki bi jo morala dati na razpolago italijanska vlada. Toda dopisnik tudi tega ni povedal. (Sicer pa: kakšen ne le «raison d'être», temveč tudi «raison de naitre» je imel na primer Koper, ko je bil mnogo večji od nekdanjega ribiškega gnezda Trsta?)

V nadaljevanju pravilno poudarja dopisnik enakopravnost italijanskega jezika v coni B, toda

«italijanski časopisi so prevod jugoslovanskih komunističnih časopisov, a v italijanskih gledališčih prikazujejo samo dela, ki obravnavajo samo osvobodilno borbo Jugoslovanov».

Če je dopisnika znan kakšen časopis, ki je prevod jugoslovanskega, naj označi njegov naslov, kajti nam tak časopis ni znan — pač iz preprostega razloga, ker takih prevedenih časopisov ni: vsi italijanski časopisi so samostojni, s samostojnimi uredništvi itd. itd.

Glede gledaliških predstav pa navajamo samo tista dela, ki so jih prikazovali v coni B v zadnjih mesecih: «Addio Giovinezza» od Comasia in Oxilia, «L'Ippocampo» od S. Pogliese, «Il matrimonio» od Gogolja, «Giorgio Dandin» od Molièra, «Il piccolo Ejolf» od Ibsena, «Baruffe in famegia» od Giacinta Galline itd. V ljudskem gledališču na Reki pa: «Baruffe chiozzotte» od Goldonija, «Rigoletto» od Verdija (obe isti dan), «Due dozzine di rose scarlatte» od Benedettija, «L'Ereditiera» od Ruth in Augusta Goetza, «Mirandolina» od Goldonija; «Madam Butterfly», v kateri je gostovala japonska sopranistka Michiko Sunahara, «Vedova allegra», od Leharja itd. itd. («Timesov» dopisnik iz Trsta bi se o tem lahko prepričal če bi čital «prevedeni» italijanski tisk iz Kopra in Reke). Kakor vidimo, obravnavajo vsa gornja dela osvobodilno borbo Jugoslovanov! Ubogi čitatelji «Timesa»

In ker dopisnik še nadalje nenehno poudarja, da je vse selekcionirano po komunističnih in jugoslovanskih načelih, je gornji repertoar dokaz, da so ti principi vsekakor precej kulturni, kot prav gotovo ni prav nič čudno, da se uče, kdo je bil in kaj je napisal Karl Marx in je to vsekakor koristneje, kot da bi jim tako natančno vtepali v glavo, kdo je bil in kaj je počenjal reški avanturist D'Annunzio — kot se dogaja v dopisniku tako simpatični Italiji. Da je bil Napoleon «an oppressor of the peoples», je v veliki meri res, o čemer ve marsikaj povedati angleška zgodovina. A prav gotovo tudi general Nagib, za katerega vemo, da ima stalno na umu, da so v pariškem Louvru najlepši biseri egiptovske umetnosti, ki jih je Napoleon naropal v Egiptu pred sto in tolikimi leti.

Glede šolskih knjig v ljudskih šolah, ki da vsebujejo samo strahote nemških in italijanskih okupatorjev, je pa prav, da vsebujejo tudi to, da se ne pozabi, kako so nas klali in požigali! Naj povemo, da je obvezna snov med drugimi tudi knjiga znamenitega italijanskega pisatelja De Amicisa «Il cuore». Toda londonski dopisnik o tem ni poučen...

Če pa dopisnik že govori o italijanskih intelektualcih, ki so zapustili cono B, bi moral tudi povedati, kako je to zadevo vsaj glede šolnikov organiziral vohunski in teroristični CLN. In pa: koliko priklatenih «intelektualcev» fašistične dobe je začutilo goreča tla pod nokami. In še: koliko intelektualcev iz Italije je iskalo in našlo zaposlitev v coni B in Jugoslaviji, ker v Italiji niso mogli dobiti kruha.

(Nadaljevanje sledi)

ZAKLJUČNO POROČILO o Adenauerjevem obisku v ZDA

Uradno poročilo govori o nezaupanju do sovjetske mirovne ofenzive in zahteva, naj ZSSR pristane na svobodne volitve v Vzhodni Nemčiji - Skeptični komentarji v Parizu

WASHINGTON, 9. — Danes zvečer je bilo izdano zaključno poročilo o nemško - ameriških razgovorih v Washingtonu.

Poročilo zatrjuje, da se je vlada ZDA obvezala, da bo:

1. dobavila evropski obrambni skupnosti potrebni vojaški material, da bo mogoče z njim opremiti tudi nemške oddelke po ratifikaciji pogodbe o evropski vojski;

2. proučila najprikladnejše ukrepe za izboljšanje položaja v Berlinu, s pomočjo investicij in drugih načrtov;

3. pozorno upoštevala bremena, ki jih nalaga Zahodni Nemčiji stalni dotok beguncev iz Vzhodne Nemčije in drugih satelitskih dežel;

4. «pregledala položaj» vojnih zločincev, ki jih imajo zaprte ameriške oblasti, in «proučila možnost» revizije procesov z nemškim sodelovanjem, takoj po zahodnonemški ratifikaciji bonnske in pariške pogodbe;

5. dala Zahodni Nemčiji enakopraven delež pri dodeljevanju naročil «off shore»;

6. vrnila Zahodni Nemčiji 350 pomorskih enot, ki so jih Amerikanci zaplenili na račun reparaciji.

Poročilo nadaljuje, da sta se Eisenhauer in Adenauer sporazumela, da je treba

1. preprečiti vsako zmanjšanje budnosti, enotnosti in moči zahodnih dežel zaradi sedanje sovjetske mirovne ofenzive;

2. pozvati novo sovjetsko vlado, naj dokaže svojo dobro voljo s pristankom na svobodne volitve v vsej Nemčiji ter vrnitvijo nemških deportirancev in vojnih ujetnikov, ki so še vedno v ZSSR;

3. izjaviti, da ni nobene druge rešitve za nemško vprašanje kot «združitev Nemčije z miroljubnimi sredstvi ter na svobodni in demokratični osnovi»;

4. pospešiti ratifikacijo pogodbe o evropski vojski in rešitev posarskega vprašanja;

5. pospešiti sklenitev pogodbe med ZDA in Nemčijo in začeti s pogajanji za obnovitev trgovinske pogodbe iz leta 1923.

Poročilo pravi nadalje, da se je Nemčija obvezala, da bo uvedla nove ukrepe, da se prepreči pošiljanje strateškega materiala na Kitajsko.

«Predsednik in kancler — zaključuje poročilo — sta prepričana, da so pravkar zaključeni razgovori mnogo prispevali, da se dosežejo skupni cilji obeh dežel, okrepijo prijateljske vezi, ki so bile zdaj ponovno navezane, in utrdi moč svobodnega sveta».

Posebni dopisnik agencije DPA Franz Hange, ki spremlja kanclerja Adenauerja na njegovi poti v ZDA, je strnil rezultate kanclerjevega obiska v Washingtonu v naslednjih točkah:

Eisenhower in Adenauer soglašata, da je treba nadaljevati s politiko krepitve zahodne obrambne moči in evropske enotnosti. Dosedanji sovjetski predlogi ne nudijo zadostne osnove za resničen in lojalen sporazum. Eisenhower in Adenauer bi sprejela kot dokaz sovjetske iskrenosti pristanek na izvedbo svobodnih volitev v vsej Nemčiji in osvoboditev nemških vojnih ujetnikov, ki so še v Rusiji. Predsednik ZDA in zahodno-nemški kancler pa poudarjata, da so vrata za konkretne ponudbe za morebitna pogajanja še vedno odprta.

Adenauer, Eisenhower in Dulles — nadaljuje Hange — imajo pogodbo o evropski obrambni skupnosti za edino pot za uresničenje evropske enotnosti.

Adenauer je v svojih razgovorih prosil tudi za pomilostitev 300 nacističnih vojnih zločincev, ki so še zaprti pod nadzorstvom zavezniške oblasti v Nemčiji. Trdijo, da je dosegel od ZDA obljubo, da se bodo zavzele v Londonu in Parizu, da se ustanovi posebna mešana komisija, ki naj «likvidira ta problem».

Danes predpoldne se je Adenauer približno pol ure razgovarjal z voditeljem republikanske večine v senatu Robertom Taftom. Po sestanku sta oba izjavila, da soglašata, da je treba «z največjim nezaupanjem gledati na sovjetske mirovne ponudbe».

Nemški tisk v glavnem z zadovoljstvom komentira Adenauerjeve razgovore v Washingtonu in pri tem že ubira tudi volilne strune s poudarjanjem Adenauerjevih osebnih zaslug.

Pariški «Le Monde» pa obžaluje, da med obiski francoskih in nemških predstavnikov v ZDA niso «določili osnovnih črt za skupno stališče, ki bi omogočilo odgovor na sovjetske pobude v najboljših pogojih». List trdi, da se je svetovni politični položaj čez noč spremenil, medtem ko so se washingtonski razgovori odvijali «v okviru zastarelih perspektiv» in da so zaradi tega pripeljali do rezultatov, ki so «v nekaterih ozirih celo napačni». List nato obtožuje Adenauerja, da «se igra z ognjem».

KONGRES SZDL SRBIJE

Vukmanovičeva izjava o gospodarskem položaju v FLRJ Beograjski komentarji „Timesovega“ predloga in obnavljanje gonje vatikanskega radia

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 9. — Pred skoraj 1200 delegati in številnimi gosti se je danes v Kolarčevi univerzi v Beogradu začel četrti kongres SZDL Srbije. Kongresu prisostvujejo tudi med drugim člani glavnega odbora SZDL Jugoslavije Aleksander Ranković, Moša Pijade in Jovan Veselinov. Glavni referat o delu in nalogah socialistične zveze je imel predsednik izvršnega sveta Srbije Peter Stambolič. Med drugim je poudaril, da predstavlja razvoj socialistične demokracije osrednje notranjepolitično vprašanje. Ko je govoril o socializmu na vasi, je dejal, da pomeni borba za socializem na vasi predvsem borbo proti zaostalosti. Ljudska oblast bo tudi v prihodnje vodila borbo proti vsem izkoriščevalcem na vasi.

Ko je govoril o nalogah Socialistične zveze, je Peter Stambolič poudaril, da mora Socialistična zveza postati javna tribuna, vseljudski parlament in organizacija, v kateri bodo pretresali vsa politična in družbena vprašanja, ki zanimajo državljane. Stambolič je nato govoril o uspehih ljudske fronte na področju utrjevanja bratstva in enotnosti. Pri tem je navedel primere z zadnjih volitev odbornikov v svet proizvajalcev v Vojvodini, ko so srbski in madžarski delavci izvolili v svet proizvajalcev najboljše delavce, ne da bi gledali na narodnostno pripadnost.

Po govoru Petra Stamboliča je bila diskusija, ki se je nadaljevala tudi popoldne. Kongres nadaljuje jutri z delom.

Namestnik predsednika odbora za gospodarstvo pri jugoslovanskem izvršnem svetu Svetozar Vukmanovič je imel danes tiskovno konferenco z jugoslovanskimi novinarji, na kateri je govoril o nekaterih važnih gospodarskih vprašanjih v Jugoslaviji. Med drugim je dejal, da je jugoslovanskemu prebivalstvu popolnoma zagotovljena prehrana in da je povsem neosnovana nervoza dela jugoslovanske javnosti zaradi trenutnega pomanjkanja nekaterih predmetov. Vukmanovič je poudaril, da ima jugoslovanska industrija nekaj težav zaradi pomanjkanja surovin. «To je predvsem posledica lanske suše, ker smo dobili od kmetijstva mnogo manj surovin kot običajno, hkrati pa smo morali porabiti tudi precej deviznih sredstev za nakup prehrambenih pridelkov namesto za nakup surovin».

Vukmanovič je nadalje poudaril, da bo popolna uvedba novega gospodarskega sistema omogočila svobodno prodajo deviz. O rezultatih industrijske proizvodnje je Vukmanovič izjavil, da je proizvodnja težke industrije porasla, prehrambene in predelovalne pa padla. To je imelo za posledico zmanjšanje blagovnih skladov in porast cen, zlasti še, ker se je pojavila tendenca povečanja plačnih fondov. Uredba o davkih na viške plačnega fonda, ki se pripravlja, bo onemogočila nenormalno zvišanje plač. Davka prosta pa bodo sredstva, ki jih bodo uporabili za izgradnjo stanovanj in za komunalne potrebe. Na ta način bo nova uredba pripomogla k reševanju komunalnih problemov, zlasti še, ker bodo tudi z davki na višek plačnega fonda razpolagale občine oziroma okraji.

Predlog tržaškega dopisnika «Timesa» o rešitvi tržaškega vprašanja s preselitvijo prebivalstva, bi morda ustrezal željam italijanskih krogov — poudarjajo v Beogradu. Toda očitno je, da ta predlog ni sprejemljiv za Slovence cone A — poudarja radio Beograd. Slovenci, ki žive že stoletja v teh krajih, so trdno povezani s svojo rodno grudo. Kljub poskusom denacionalizacije, preganjanju in nasilju so ohranili svoje nacionalno obeležje, kulturo in zemljo. Zato je zanje predlog, dopisnika «Timesa» nesprejemljiv.

Včerajšnja oddaja radio Vatikana v hrvaščini, v kateri so objavili, da Vatikan prepoveduje katoliškim duhovnikom ustanavljanje društev katoliških duhovnikov, se tolmači v Beogradu kot začetek nove protijugoslovanske gonje, ki je ob uspelem obisku maršala Tita v Veliki Britaniji nekoliko popustila. To ravnanje Vatikana, ki pomeni vmešavanje v notranje zadeve Jugoslavije — poudarja radio Beograd — ima za cilj, da vnese razdor med jugoslovanske narode. Toda kakor so doslej propadli vsi podobni poskusi Vatikana — zaključuje radio Beograd — tako bo tudi ta njegova zadnja akcija doživela neuspeh.

Zvezni izvršni svet je sklenil, da bo poslal Turčiji večje število montažnih hiš in večjo količino drugega blaga kot pomoč za ublažitev hudih posledic nedavnih potresov.

B. B.

Dež v Sloveniji toda nezadosten

LJUBLJANA, 9. — Danes je v raznih krajih Slovenije in tudi v nekaterih krajih Slovenskega Primorja deževalo, vendar premalo, da bi zadostovalo zimskim in pomladnim posevkom. Vremenoslovci napovedujejo, da bo te dni še precej dežja. Po raznih poročilih so v mnogih vaseh, zlasti v Slovenskem Primorju, zaradi dolgotrajne suše občutili znatno pomanjkanje vode.

LONDON, 9. — List «Daily Sketch» zatrjuje, da se je Malenkov polastil Stalinove politične oporoke, podonbo kot se je Stalin polastil Leninove oporoke. Stalinova oporoka, ki obsega 4.000 besed, vsebuje njegovo mnenje o nasledstvu ter o notranji in zunanji politiki ZSSR.

Ne slutiš, da cvetje na stezo nastlano
le trnje zakriva, da zvene ti rano?
SIMON GREGORČIČ

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, petek 10. aprila
Ecehijel, Srčanica
Sonce vzide ob 5.29 in zatone ob 18.44. Dolžina dneva 13.15. Luna vzide ob 3.37 in zatone ob 14.41.
Jutri, sobota 11. aprila
Leon. Rada

„UGODNI FAKTORJI"

Zadnja številka uglednega tržaškega gospodarskega lista «Il Traffico» je začudila vsakega čitatelja. V listu sta bila namreč na vidnem mestu objavljena članka obeh direktorjev z diametralno nasprotnima stališčema. Dr. Dante Lunder tako ugotavlja: «Se nadalje se razvijajo nekateri ugodni gospodarski faktorji», medtem ko je dr. Dino Saraval dal svojemu daljšemu članku naslov: «Malo stečajev, toda izrazito neugodno gospodarsko stanje».

Kateri so po mnenju dr. Lunderja ti «ugodni gospodarski faktorji»?

Obisk tržaške delegacije na dunajskem pomladanskem velesejmu, prvo zasedanje avstrijsko-tržaške trgovske zbornice in delo tržaške delegacije na zasedanju Evropske gospodarske komisije za transport.

Žal pa ne moremo vse te dogodke šteti za ravno najbolj ugodne. O koristnosti obiska na Dunaju smo v našem listu že mnogo pisali. Zato se samo ponovno sprašujemo, kakšne rezultate je ta obisk, razen cenene reklame, Trstu res prinesel. Pred obiskom je dunajski gospodarski list «Verkehr» objavil dolg članek, v katerem je podrobno naštel vse zapreke za razvoj avstrijskega tranzita skozi Trst, za čim tesnejše gospodarsko sodelovanje Trsta z Avstrijo.

Je obisk tržaških predstavnikov odpravil samo eno izmed številnih zaprek? Po vseh objavljenih poročilih sodeč, moramo z obžalovanjem ugotoviti, da je v bistvu ostalo vse pri starem.

Ustanovitev in prvo zasedanje avstrijsko-tržaške trgovske zbornice predstavlja sama ob sebi brez dvoma «ugoden faktor». Vendar smo tudi na prvem zasedanju tega važnega organa lahko vnovič slišali stare, mnogokrat ponavljane, avstrijske pritožbe. Je kaj upanja, da se bodo stvari popravile?

In končno tudi «Evropska prometna zveza» ne bo mogla (če bo in ko bo dejansko pričela poslovati) rešiti prometnega vprašanja Trsta.

Vsa prizadevanja tesneje povezati Trst z njegovim avstrijskim zaledjem so žal, kot vidimo, prinesla le neznatne in skoraj niti upoštevanja vredne rezultate. Prav nič se niso popravili tisti gospodarski faktorji, ki zavirajo povezanost Trsta z zaledjem, o katerih je nedavno na tiskovni konferenci, katero je o vprašanju prometa priredil list «Ultime Notizie», govoril tudi zelo dokumentirano prav dr. Dante Lunder.

To je vprašanje vseh železniških prog, katere bi lahko služile Trstu, vprašanje tržaškega pomorstva, pristaniških in železniških tarif, neurejenosti v pristanišču, davčnega vijaka, ki ostreje kot v Italiji pritiska na tukajšnje gospodarstvo, vprašanje raztegnitve nekaterih izredno škodljivih italijanskih zakonov itd. O vseh teh vprašanjih smo v našem listu že mnogokrat podrobno pisali. Vsi ti «negativni faktorji» so bili tudi predmet ostrih kritik na nedavnih skupščinah trgovcev na drobno, trgovcev na veliko in tržaških spediterjev.

Nikjer žal ni bil napravljen za rešitev teh za Trst življenjsko važnih vprašanj niti korak naprej. Morda je edina izjema nova pomorska zveza proti Daljnemu vzhodu, ki pa je že v samem začetku resno ogrožena, saj bodo ladje prisiljene obpluti brez potrebe celoten Apeninski polotok. Morda bo kaj koristi prinesel tudi tržaški velesejem, vendar pa nam dosedanji rezultati govore, da so te koristi za celotno tržaško gospodarstvo le neznatne.

Rezultat vseh novih ukrepov, vseh teh «nekaterih ugodnih faktorjev, ki se še nadalje razvijajo» bi se moral odraziti na tranzitnem prometu. Številke pa pravijo, da tranzitni promet v prvih mesecih letošnjega leta pada, kar priznava v svojem članku tudi dr. Dante Lunder.

Vse ugotovitve vodijo le do enega zaključka: Tržaško gospodarstvo stoji pred vedno ostrejšo krizo. Do slične trditve je prišel tudi dr. Dino Saraval drugi direktor lista «Il Traffico», ko je analiziral gibanje stečajev v našem mestu.

Število stečajev (1951. leta 48 in 1952. leta 39) bi namreč govorilo na prvi pogled, da gre pri nas vse dobro.

«Vendar nizko število stečajev ne smemo smatrati kot absolutno merilo. Upoštevati moramo celokupno gospodarsko dejavnost, trgovsko moralo — ki je v Trstu, kljub visokemu številu nepristojnega prebivalstva, brez dvoma zelo visoka — dvig vlog, ki gredo v klasična posojila, saj manjkajo druge oblike investicij. Poleg tega pa ne smemo pozabiti, da v Trstu ni «svobodnega prostora» in skušajo vsi tisti, ki imajo podjetja, živeti za vsako ceno. Zato tudi raje sprejmejo malenkostne dobičke kot, da bi se zatekli na urad za brezposelne.

Po našem mnenju moramo nizko število stečajev povezati z gornjim dejstvom. Podjetnik je v Trstu kot v nekakem strelskem jarku in mu ne ostaja druga izbira kot vztrajati, zunaj sta namreč brezposelnost in beda. Mnenja smo, da je položaj družb, kljub pomanjkanju stečajev v resnici negotov in zaskrbljujoč».

Pomanjkanje «svobodnega prostora» je v bistvu pomanjkanje zaledja in samostojnosti. Le tesna povezava Trsta z zaledjem lahko da vsemu gospodarskemu organizmu dovolj kisika za zdrav razvoj. To pa je nemogoče vse dotlej dokler Tržačani ne bodo mogli sami odločati o svoji usodi.

S. B.

V nedeljo 12. aprila
se bodo vpisali vsi zavedni Slovenci v «Dijaško Matico».

Da bi le...

Včerajšnje «Le Ultime Notizie» javljajo pod debelim naslovom, da bo tržaški župan Bartoli kandidiral v italijansko poslansko zbornico in sicer na demokristjanski listi v Milanu.

Če je to res, potem bi samo bilo želeti, da bi se Bartoli čimprej za stalno preselil v Rim, ki ga tako ljubi in da bi, kot njegov demokristjanski kolega Palutan, čimprej podal ostavko na županski stolček v Trstu, na katerem že vse predolgo sedi po zaslugah raznih «apparentamentov» in drugih volilnih trikov italijanske demokristjanerije. Njegov odhod bi z radostjo pozdravila velika večina Tržačanov, prav gotovo pa vsi tržaški Slovenci, ki so že do grla siti njegovega nacionalšovinističnega županovanja in krščanske ljubezni.

Kdor koli bi namreč prišel na njegovo mesto, bi ne mogel biti bolj šovinistično fanatičen, bolj jezuitski in bolj jokav, skratka slabši od tega, ki je Trstu in Tržačanom s konsekventnim izvajanjem rimskih direktiv na vseh področjih javnega, političnega in gospodarskega življenja naredil že toliko neprecenljive škode.

Zato, vso srečo Bartoli in še kakšno kolajno povrhu.

DELAVCI!
Poslušajte na radiu jugoslovanske cone Trsta danes ob 20.30 oddajo «Iz delavskega sveta».

OB ŽUPANOVEM POROČILU O STANOVANJSKEM VPRAŠANJU

Nedopustno igračkanje s številkami za prikrivanje počasnega reševanja stanovanjske krize

Od vseh 2604 novih stanovanj, ki jih bodo gradili letos, kakor napoveduje župan, bo v tem letu v resnici na razpolago le 361 ljudskih stanovanj

Na dnevnem redu današnje seje tržaškega občinskega sveta je tudi razprava o županovem poročilu o stanovanjskem vprašanju, ki ga je podal na seji občinskega sveta 31. marca t. l.

Županovo poročilo je obširno in razpravlja o zidanju stanovanjskih hiš na vseh področjih zidarske dejavnosti. Poročilo vključuje zidanje in načrte za zidanje ljudskih stanovanj (IACP), stanovanja, ki jih zida oddelek za delo ZVU, dalje begunske organizacije, nacionalni zavod za stanovanja državnih uradnikov, nacionalni zavod za nezgode pri delu (INAIL), vključuje vprašanje starih stanovanjskih hiš in prisilnih izgonov ter vprašanje načrta «Aldisio».

Za vse skupaj pa napravi župan zaključek, na podlagi katerega naj bi bilo za leto 1953 nakazanih za gradnjo stanovanj v Trstu 3 milijarde 410 milijonov lir. S tem denarjem naj bi v tem letu sezidali nič manj kot 2604 novih stanovanj. Če bi bilo vse to tako preprosto kot hoče dokazati župan Bartoli v svojem poročilu, bi lahko sklepali, da bo najkasneje v treh letih tržaško stanovanjsko vprašanje, takšno kakršno je danes, rešeno. Zato bo zanimivo če si podrobno ogledamo posamezne podatke županovega poročila, ker bomo samo tako lahko videli, da njegovi računi ne odgovarjajo dejanskemu stanju sedanjih gradenj novih stanovanjskih hiš, ker vanje meša stanovanja, sezidana v preteklem letu, stanovanja, ki so bila v tem letu končana in že zasedena, stanovanja, ki so šele v načrtih in ki bodo končana (če bodo?) šele prihodnje leto, stanovanja za ezule, stanovanja za državne uradnike, ki prihajajo iz Italije in stanovanja, ki jih gradi zavod za nezgode pri delu, ki niso dostopna delavskim družinam, ker bo mesečna najemnina znašala najmanj 15.000 lir.

Ker je poročilo obširno in zajema celotno področje gradbene dejavnosti v teku in v načrtih, se bomo danes zadržali samo pri vprašanju ljudskih stanovanj, ki jih gradita zavod za ljudske hiše (IACP) in oddelek za delo ZVU.

Po omenjenem poročilu je sedaj v gradnji na Greti 122 novih ljudskih stanovanj, ki so bila oddana že v preteklih mesecih. Na Pončani so v preteklem šestmesečju preteklega leta sezidali 75 novih ljudskih stanovanj, ki so prav tako že zasedena. Tako, da z njimi ni mogoče več računati. Za čimprejšnjo oddajo imamo sedaj na razpolago samo 107 novih stanovanj na Greti, ki bodo končana verjetno v prihodnji mesec in 18 stanovanj na Proseku, to je skupno 125 stanovanj, za katera lahko gotovo računamo, da bodo v tem letu razdeljena interesentom.

V gradnji so danes še 102 ljudskih stanovanj v Ulici dei Leo in 64 na Pončani. V poročilu je zagotovljeno, da bodo tudi ta stanovanja že letos na razpolago. Če k temu dodamo še 130 ljudskih stanovanj, ki jih zida oddelek za delo pri ZVU pri Sv. Soboti, pridemo do zaključka, da bo v tem letu na razpolago največ 361 ljudskih stanovanj za najmanj 5000 prošenj, ki ležijo v predalih zavoda za ljudske hiše (IACP).

Toda župan vključuje v splošni račun novih ljudskih stanovanj za letos tudi vsa tista stanovanja, ki so šele v načrtih. Ta stanovanja pa bodo na razpolago šele prihodnje leto. Zavod za ljudske hiše ima v načrtih, kakor sledi iz županovega poročila, 248 novih ljudskih stanovanj, ki jih bodo sezidali: 218 v Spodnji Čarboli in 30 na Greti.

Od 2604 novih stanovanj, ki jih župan napoveduje za letos, bomo imeli v tem letu na razpolago samo 361 ljudskih stanovanj, kar je zgovoren dokaz igre številk, katere se Bartoli poslužuje, da pred javnostjo prikrije obupno stanovanjsko krizo, ki vlada danes v Trstu. O zidanju stanovanjskih hiš po drugih ustanovah bomo pisali v prihodnjih dneh.

Šolska akademija

Slovenske srednje in strokovne šole v Trstu priredijo v soboto 11. aprila ob 20.30 in v nedeljo 12. aprila ob 16.30 akademijo. Na sporedu je petje, ritmične vaje in narodni plesi. Vstopnice dobite v pisarnah šol, ki sodelujejo.

Prosvetno društvo «IVAN VOJKO» s Proseka - Kontovela

PONOVI

na belo nedeljo, **12. aprila 1953 ob 20. uri** v dvorani na Kontovelu

spevoigro narodnih in ponarodelih pesmi v dveh slikah

“LOJTRCA“

Scenarij je napisal in režira Lojze Cijak, zbral, priredil in dirigira Viktor Čermelj.

Sodelujejo solisti, orkester in mešani pevski zbor «Ivan Vojko», ki izvaja nekaj novih pesmi.

Naročnina Primorskega dnevnika za

JUGOSLAVIJO

posamezna številka din 10.—

mesečna naročnina din 210.—

Naročila sprejema Agencija dem. inoz. tiska Ljubljana, Trg. Revolucije 19. Poštni predal 198 — Tel. 20-009. Naročnino vplačajte na tek. rač. št. 606-T-892

IZJAVE TAJNIKA VELESEJMSKE UPRAVE NAŠEMU UREDNIKU

Vprašanje kontingentov za velesejem še vedno samo predmet proučevanja

Dejstvo, da ima izdajanje uvoznih kontingentov v rokah rimska birokracija, povzroča utemeljeno zaskrbljenost za njih pravočasno odobritev

Do otvoritve letošnjega tržaškega mednarodnega velesejma je sicer še dva dobra meseca, vendar so ravno sedaj v teku osnovne priprave za to letošnjo tržaško gospodarsko manifestacijo.

Na velesejmskem prostoru je zaenkrat sicer vse mrtvo. Prva dela bodo pričeli čez kakšen teden dni, ko bodo pričeli podirati stanovanjsko hišo nasproti «Palače narodov», katera se nekako zajeda v velesejmski prostor in kvari lice celotnemu velesejmu. Že lani se je velesejmska uprava trudila, da bi porušila to staro hišo in stanovalce preselila v druge prostore. Lani to zaradi finančnih in juridičnih zaprek ni bilo mogoče, zlasti če upoštevamo izredno ostro stanovanjsko stisko. Letos pa je ZVU s posebnim nakazilom 30 milijonov lir to omogočila, ker bodo zgradili za stanovalce 12 novih stanovanj.

Odstranitev omenjene hiše je edina večja tehnična pridobitev letošnjega velesejma. Vsi ostali prostori, stavbe itd. bodo ostali v glavnem, razen nekaterih manjših izboljšav, kot so bili že lansko leto. Velesejem je namreč že lani dobil solidno in ustrezajoče lice in so za sedaj nove gradnje nepotrebne.

Toliko bolj pa so živahne razprave o odobritvi kontingentov za uvoz za letošnji velesejem, ker je od teh v končni meri odvisen dejanski uspeh ali neuspeh velesejma.

Zaradi važnosti tega vprašanja smo se včeraj obrnili do tajnika velesejmske uprave dr. Chiarutinija za pojasnila, kako napreduje letos izdajanje uvoznih kontingentov. Iz njegovih izjav lahko posnemamo, da se vprašanje kontingentov za sedaj proučuje in je neuradno znano samo, da bodo odobrili Jugoslaviji kontingent do 100 milijonov lir razdeljenih: 50 milijonov na italijansko-jugoslovanski kliring in 50 milijonov na račun «Eksport banke». To je samo okvirna številka, ki je sicer višja kot lanska, ko so odobrili kontingent 62 milijonov lir, končno vsoto pa bodo določili šele po proučitvi podrobnih postavk za uvoz raznih blag. Po mnenju dr. Chiarutinija se bo nekoliko dvignil tudi kontingent za ČSR, ki je bil lani določen na 85 milijonov lir, medtem ko so nastale težave za določitev kontingenta za Madžarsko, ker lanski ni bil v polnosti izkoriščen. (Izrabili so od odobrenih 19 milijonov le slabih deset milijonov lir).

Vprašanje uvoznih kontingentov za tržaški mednarodni velesejem je izredno zapleteno. Razlikovati moramo namreč dežele OECE, kjer je uvoz oproščen uvoznih dovoljenj za večino izdelkov (razen za avtomobile, tiskarske stroje, penicilin in še nekate končne izdelke) od dežel dolarskega področja in dežel s trgovskimi pogodbami.

Vendar pa tudi dežele OECE niso vse enako osvobodile svojega uvoza. Za Trst in tržaški velesejem je najvažnejša Avstrija, iz katere lahko uvažajo sicer formalno na velesejem svobodno, ki pa je obdržala v celoti sistem uvoznih dovoljenj tako, da mora dobiti tržaški izvoznik za izvoz v Avstrijo od avstrijskega ministrstva za zunanjo trgovino posebno uvozno dovoljenje. Razumljivo pa je, da sta uvoz na tržaški velesejem in tržaški izvoz za avstrijske velesejme nekako recipročna tako, da morajo kljub formalni svobodi urediti vprašanja uvoza in izvoza že vnaprej. Zaradi tega je tudi Avstrija prav tako podvržena vsem formalnostim kontingentov za velesejem kot ostale dežele, ki niso članice OECE.

Posebno pa je zapleteno stanje z uvozom in izvozom s ČSR. S to deželo zaključujejo trgovci le s težavo kupčije zaradi stalno menjajoče se izvozne politike. Poleg tega pa so uvozi in izvozi med seboj povezani, tako da mora vsak uvoznik istočasno uvoziti in izvoziti neko določeno količino blaga.

Zaradi zapletenosti mednarodnih norm, ki urejajo zunanjo trgovino, je pravočasna izdaja kontingentov toliko važnejša. Že oblasti naletijo pri odobritvi na številne težave, še na večje pa trgovci, če nimajo dovolj časa, da proučijo vse možnosti za sklenitev kupčij.

Lanskoletni in tudi prejšnji velesejmi bi morali biti dobra šola. Kontingenti so bili namreč odobreni komaj kak dan pred otvoritvijo velesejma ali celo, kot lani, na sam dan otvoritve tako, da so razstavljalci prišli na velesejem, ne da bi vnaprej vedeli za točne možnosti, pogoje itd.

Zaradi pozne odobritve kontingentov so tudi kupčije sklenili nekoliko pozneje, vse skupaj pa se je nato še odrazilo na izredno kasnem izdajanju uvoznih dovoljenj. Naravnost klasičen primer so nam lani nudile kranjske klobase, katere so na velesejmu prodali in pojedli, a še vedno ni bilo zanje štiri mesece po končanem velesejmu uvoznega dovoljenja.

Cel skupek vprašanj, povezanih s kontingenti in uvoznimi dovoljenji, odloča v veliki meri uspeh letošnjega in bodočih tržaških velesejmov. Velesejem že ni več tako daleč, a o kontingentih velesejmska uprava še ne ve nič. Bojimo se, da se bo tudi letos ponovila lanska zgodba z zakasnitvami in vsemi posledicami. To toliko bolj, ker imajo letos kontingente direktno v rokah rimski uradniki, znani po svoji birokratski počasnosti.

Prispevki za politične pripornike

Suhadolnik L. 500, Brunetti 150, Bruno Filiputti 100, B. Brunetti 100, Bruna Brunetti 500, Kristina Čelihar 150, Rozina Bernič 150, Anna Tomasi 100, Marija Moskovič 300, Marija Muskovič 300, Ines Lazar 100, Ana Tomaz 100, Angela Rustjan 40, Anton Suhadolnik 500, Albina Brunetti 500, G. Mogorovič 100, U. Poropat 200, Celihar 200, Ana Barut 100, Marija Moskovič 300, Marija Žitko 200, Ana Kosinovič 100, Carla Pirc 100, Bruna Brunetti 100, Bruno Brunetti 100, Marija Muskovič 200, M Ostrouška 300, Bernič 100, A. Berjak 100, Paoli 100, Filiputti 100, Zafred 100, Marcelo Zafred 100, E. Kerševan 100, M. Majnik 100, dr. Daneu 200, N. Vilhar 500, N. Gregori 100, M. Berginc 100, C. Drasich 200, N N 10.000, Z. Pregarc 200, A. Ukmar 200, N. N. 100, M. Cossutta 250.

AFERA TRUST PRED VOJAŠKIM SODIŠČEM

Milijone je dajal zato, ker so jih z veseljem sprejemali...

Obramba se je uprla tožilčevi zahtevi, da bi s čitanjem izjav enega izmed podjetnikov na policiji dokazal neresničnost njegovih včerajšnjih izjav

Včeraj se je nadaljeval proces v zvezi z afero pri tehničnem uradu Trusta s ponovnim zasliševanjem podjetnika Bonifacija, kateremu so najprej odvetniki in nato še sodniki postavili nekaj vprašanj. Njemu je sledil podjetnik Del Piero, ki je že od 1947. leta delal na račun tehničnega urada.

Tudi on je, kakor seveda vsi ostali podjetniki, dajal večje ali manjše denarne vsote obtoženim uradnikom. Po končanem delu barak pri Devinu je izročil 2.000.000 lir Facchiniju ali kakemu drugemu uradniku.

Kasneje je spoznal Franzuttija in Marchija, katerima je zaradi uslug podaril nekaj denarja. Tudi njemu so se uradniki hvalili, da so mu ravno oni preskrbeli delo in ker so izjavljali, da je njihova plača revna, jim je pač dajal nagrado.

Nagrade je dajal od svojega zaslužka, ker so mu uradniki večkrat dali potrebne informacije. Marchiju pa je dajal, ker je mislil, da bo pospešil izplačevanje dolga.

Po končanem delu v vojašnici pri Sv. Ivanu je Del Piero izročil Franzuttiju 900.000 lir, medtem ko je Marchiju dal 300.000 lir

Na vprašanje odvetnikov, če bi morali biti podatki, ki jih je dobival v tehničnem uradu, tajni in če je kdo priporočal uporabo slabšega materiala, je priča odgovoril negativno.

Tožilec — Zakaj ste pravzaprav plačevali milijone uradnikom?

Priča — Ker sem vedel, da jih bodo z veseljem sprejeli.

Tožilec — Tudi jaz bi jih z veseljem sprejel in mislim, da večina oseb tu v dvorani tudi. Ste morda zaradi tega zvišali cene?

Priča — Ne.

Na ta odgovor se je tožilec obrnil do sodišča ter zaprosil, da bi mu dovolili čitanje dela izjav, ki jih je Del Piero podpisal na policiji, da bi tako lahko dokazal, da je mož lagal. Obramba se je temu uprla in tožilec je zahtevo odtegnil ter postavil drugo vprašanje.

Tožilec — Denarne nagrade ste torej dajali od svojega dobička?

Priča — Da.

Tožilec — Opozarjam ponovno sodišče, da je Del Piero ponovno lagal in to kljub prisegi ter prosim, da se mi dovoli prečitati del njegovih izjav.

Ker so odvetniki vzrojili je tožilec ponovno umaknil zahtevo, medtem ko je predsednik prekinil razpravo in jo odgodil.

Pogajanja o odpustih pri Beltrame in Sidemar

Na sedežu Zveze industrijcev so se predstavniki sindikatov in podjetja Beltrame pogajali glede nameravanih odpustov uslužbencev tega podjetja. Lastnik podjetja je pristal, da zniža število odpustov od 30 na 20 ter da odpusti najprej do 15. maja samo 9 delavk, ostale pa pozneje. O predlogu delodajalca bodo razpravljali v ponedeljek na skupščini vseh uslužbencev Beltrame, nakar bodo sindikalni zastopniki odgovorili na predloge podjetja v torek.

Na zvezi industrijcev so se tudi pogajali o odpustih v podjetju Sidemar (družba za demoliranje ladij). Sindikalni zastopniki so predlagali, naj bi podjetje delavce samo suspendiralo, toda zastopniki podjetja niso pristali na to, tako da so bila pogajanja brezuspešna.

Sladkosnedni tatovi

Sinoči je prišla na policijo 48-letna Carolina Crociati iz Ul. Sattoripa 2, ki je zaposlena v pekarni De Iuri Marino v Drevoredu XX. septembra. Uslužbenka, ki je prišla po naročilu lastnika pekarne, je dežurnemu policistu izjavila, da so med popoldanskim odmorom obiskali pekarno neznani tatovi, in odnesli 4 steklenice žganja, 14 kosov čokolade ter 1 kg bonbonov, v skupni vrednosti 6.500 lir. Poleg tega so iz odprte blagajne odnesli še 13.500 lir gotovine. Ker niso na vratih opazili nobenih znakov nasilja, se zdi, da so tatovi vdrli v pekarno s ponarejenimi ključi.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Davanzo, Ul. L. Bernini 4; Millo, Ul. Buonarroti 11; Mizzan, Trg Venezia 2; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

V pijanosti skočil skozi okno I. nadstropja

Kljub številnim ranam po telesu in glavi se bo mladoletni alkoholik izmazal z 10 dnevi bolniške postelje, če ne bo komplikacij

Včeraj popoldne so z avtom RK pripeljali v splošno bolnico 25-letnega Luciana Schulza iz Ul. del Rivo 4, kateremu so zdravniki v sprejemnem oddelku ugotovili več ran po telesu. Schulz je bil poleg tega močno vinjen. Ko so mladeniča obvezali, so ga zaradi nerazsodnosti odpeljali v psihiatrično bolnico pri Sv. Ivanu. Ozdravel bo v 10 dneh, seveda če ne bodo nastopile komplikacije.

Ranjenca je spremila v bolnico njegova sestra, 28-letna Renata Fornasari, ki je izjavila, da se je njen brat vrgel skozi okno stanovanja v prvem nadstropju že omenjene ulice. Fant je namreč preveč pil in v vinjenjem stanju izgubil vsako nadzorstvo nad svojimi dejanji. Ob 17.20 je fant prišel v sobo in se naenkrat hotel vreči skozi okno. Toda sestra ga je zgrabila in z naporom preprečila, da ni izvršil nameravanega dejanja. Ko je mislila, da se je brat pomiril, ga je izpustila, tedaj pa je ta stekel iz sobe v kuhinjo, kjer se je pognal skozi okno, še preden ga je sestra dohitela. Priletel je na dvorišče, ki leži približno 6 metrov niže in obležal, dokler niso prišli ponj bolničarji Rdečega križa.

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Obsojen nasilnež

50-letni Jakob Tence doma iz Sv. Križa je imel kaj čudne navade: rad je pil dobro vince, ki ga je kaj kmalu opijanilo in rad se je vozil z avtom. Pod vplivom vina je tudi pretepal ženo in otroke, za katere pa ni niti skrbel kot bi moral kot mož oziroma oče. Denarja nikoli ni imel, kajti vsega je zapravil v gostilni in za vožnje s taksijem. Mož se je namreč večkrat po delu vsedel v taksi in se odpeljal domov, kjer je zahteval, da mu žena plača vožnjo.

13. marca se je zgodilo isto: mož se je po končanem delu napil in se z Opčin, kjer je zaposlen, pripeljal domov s taksijem. Pred domom je izstopil, poklical ženo in ji naročil, naj plača prevoz, to je okoli 1.400 lir. Seveda se je uboga žena uprla, kar je moža razkačilo: zaletel se je proti njej in jo pretepel. Žena je zadevo prijavila policiji, ki je moža izročila sodišču, kjer so ga obsodili na 1 leto in 2 meseca zapora ter mu preklicali pogojnost kazni, ki je bila izrečena 1948. leta.

Predsednik Zulmin, tožilec Pascoli, zapisnikar Magliacca, obramba odv. K. Ferluga.

Najdbe streliva

Včeraj ob 10.45 so odstranjevalci min prišli v neko jamo v bližini Briščikov, kjer je ležala nemška mina in jo odstranili. Blizu barvarne «Sardi» so odstranili tri izstrelke po 20 mm, tri po 13 mm in tri po 47 mm, vse v slabem stanju. Agenti policijske postaje na Proseku pa so našli v bližini vasi 88- mm granato, katero so zastražili do prihoda odstranjevalcev min.

Včeraj komaj 0,1 mm dežja

Prav radi bi napisali, da je včeraj pošteno deževalo in da je prenehala suša. Tako smo vsaj upali v sredo ponoči, ko je začel rositi dež in se je zdelo, da bo zares deževalo.

Kmetje prebirajo koledarje, pratike in vedeže, sprašujejo svetnike in računajo na novo luno. Metereologi merijo, študirajo, delajo račune in napovedujejo, kakšno bo vreme. Vreme pa se z vsemi presneto norčuje.

Včeraj je bilo, reči in piši, nič več in nič manj kot 0,1 mm padavin, v soboto približno enako. To naj bi bil pomladanski dež po dveh mesecih brez kapljice?

Nekdo bo rekel: «Bolje nekaj, kakor nič». Res, nekoliko se že pozna, vsaj travniki so nekoliko ozeleneli in po cestah ni več toliko prahu.

Morda pa bo le prišel ta presneti dež. Nočemo verjeti napovedi nekega amaterja metereologa iz Maribora, ki nam je te dni pisal dopisnico, v kateri pravi med drugim: «Sem amater metereolog in čitam dnevno vaš cenjeni list. Vsi že res nestrpno pričakujemo izdatnega dežja, ampak na žalost ga hitro še ne bomo dobili. Sedanje suho (katastrofalno vreme) bo trajalo še ves april in najbrž še ves maj».

Zdi se, da se je tudi vreme moderniziralo in postalo nervozno ter neubogljivo, saj se ne ravna več po starih pravilih, tako da niti ljudski pregovori ne veljajo več kdo ve kaj.

INTERVENCIJA ŽUPANA TOV. OBADA PRI DR. MICELIJU

Problemi zgoniške občine obrazloženi novemu conskemu predsedniku

Občane zaskrblja predvsem vprašanje brezposelnosti, suše in ureditev cestnega omrežja

Včeraj dopoldne je predsednik cone dr. Miceli sprejel na vljudnostnem obisku zgoniškega župana tov. Vladimira Obada. V daljšem razgovoru je tov. Obod prikazal novemu predsedniku cone razne občinske probleme, ki tarejo občino in občane.

V prvi vrsti je naglasil brezposelnost, ki je v zgoniški občini še posebno občutena. Prebivalci zgoniške občine so večinoma polproletarci, katerim je lanska suša uničila večino pridelka, letošnja suša pa prav tako kaže na katastrofalne posledice, če ne bo v kratkem kaj dežja. Javnih del, pri katerih bi lahko zaposlili domače brezposelne, v zgoniški občini ni in tako ostane možnost zaposlitve samo v okviru SELAD. Toda tudi tam so s 1. aprilom odpustili nekaj delavcev, tako da je položaj precej resen. Tov. Obad je prosil predsednika cone, da intervenira na uradu za javna dela, kjer bi morali upoštevati specifični položaj, v katerem je zgoniška občina.

Govora je bilo tudi o napeljavi električnega toka v tista naselja, ki so ostala izven električnega omrežja. Župan je tudi pojasnil zadevo glede napeljave telefona v vse vasi zgoniške občine, ki bi moral biti priključen na mestno telefonsko omrežje. Danes je v zgoniški občini samo en telefon, pa še ta je priključen na linijo medkrajevnih telefonov. Postopek za ureditev tega vprašanja je sicer v teku, a bi bila potrebna intervencija, kajti stvar je najbrž zastala v predalu kakšnega merodajnega urada.

Tov. Obad je nadalje prikazal izredno slabo stanje cest v zgoniški občini, ki poleg drugega odvračajo izletnike zaradi neznosnega prahu, ki ga dvigajo v glavnem vojaška in policijska motorna vozila. S tem se seveda manjšajo dohodki občine, ki bi bili z večjim dotokom izletnikov prav gotovo znatno večji. Nujno pa bi bilo treba asfaltirati vse ceste, ki vodijo skozi vasi občine, saj gre poleg drugega tudi za izboljšanje zdravstvenega in higienskega stanja prebivalcev.

Upajmo, da bo novi predsednik cone razumel težkoče občinske uprave in potrebe prebivalstva zgoniške občine ter zastavil svojo besedo na pristojnih mestih!

(IZ JUGOSLOVANSKE CONE STO)

Prve posledice letošnje suše

Letošnja pomladanska suša je močno prizadejala kmetijstvo v jugoslovanski coni. V koprskem okraju računajo, da je uničila že dve tretjini zgodnjega graha, ki so ga letos kmetje posejali dvakrat več kot lani. Veliko škodo trpijo kmetje tudi, ker jim zaradi suše primanjkuje živinske krme, najbolj je prizadeta lucerna. Tudi zgodnji krompir je že v nevarnosti. Škoda zaradi suše v jugoslovanski coni gre že v milijone, če ne bo v kratkem izdatnega dežja, ki bi napojil suho zemljo, bo škoda še znatno večja.

Tragedija mladega kmečkega fanta v Glemu

Včeraj popoldne so našli obešenega v njegovi sobi 16-letnega kmečkega sina Jermana Alberta iz Glema št. 1, občina Marezige. Vzroki mladeničevega dejanja za zdaj še niso pojasnjeni, vendar vaščani, ki jih je ta dogodek močno presunil, sodijo, da gre najbrž za posledico dolgoletnih neznosnih družinskih razmer v Jermanovi hiši, ki so terjale že eno žrtev. Jermanov oče in mati sta živela v stalnih prepirih zaradi ženine kmetije in nezvestobe. Konec lanskega leta je stari Jerman v navalu jeze ubil svojo ženo in jo vrgel v vodnjak. Zadeva je prišla pred sodišče, kjer so pričali vsi otroci. Tu je bil oče obsojen na 12 let strogega zapora. Poslej so otroci, od katerih ima najstarejši 24 let, živeli sami. Morda je ta družinska tragedija tako vplivala na mirnega 16-letnega Alberta, da si je končal življenje.

Nesreča motorista

Sinoči ob 22.45 se je na cesti v Pradah prevrnil z motornim kolesom 31-letni Favento Bruno, uslužbenec podjetja «Globus» iz Kopra, ko se je vračal iz Pobegov v Koper. Nezavestnega so takoj peljali v izolsko bolnico, kjer se bo zdravil zaradi pretresa možganov okrog 14 dni.

GLEDALIŠČE VERDI

SKUPINA RICCI - MAGNI

Danes zvečer ob 21. uri slavnostni večer na čast Renza Riccija z dvema novitetama: «Zbogom mr. Harris» in «Kratko srečanje».

Jutri ob 21. uri in v nedeljo ob 17. uri zadnja nastopa skupine s ponovitvijo Hartogove «Zakonske postelje».

V NEDELJO ZADNJI LJUDSKI SIMFONIČNI KONCERT

Kot je bilo že javljeno, bo v nedeljo ob 11. uri zadnji pomladanski ljudski simfonični koncert v izvedbi orkestra Tržaške filharmonije pod vodstvom dirigenta L. Toffola in s sodelovanjem pianista Giorgia Vidulsija. Izvajali bodo naslednji program: Parodi «Villanella», Gershwin «Koncert za klavir in orkester», Čajkovski «Simfonija št. 6» (Patetična).

ABONMAJI ZA POMLADNO SIMFONIČNO SEZONO

Danes se začno pri gledališki blagajni sprejemati prijave za abonmaje za pomladno simfonično sezono, ki se začne 24. t. m. s koncertom pod vodstvom dirigenta Marija Rossija.

V TOREK PRVI NASTOP «TEATRO D'ARTE ITALIANO»

Teatro d'Arte Italiano pod vodstvom Vittoria Gassmana in Luigija Squarzina ter z osebami: Vittorio Gassman, Anna Proclemer, Elena Zareschi, Gianni Cavalieri, Carlo D'Angelo, Mario Feliciani, bo po uspeli turneji po Italiji nastopil prvič v torek s Shakespearovim «Hamletom» v prevodu Luigija Squarzina. Razen «Hamleta», ki bo nekajkrat ponovljen, bo skupina podala še: «Tiest» v obdelavi Gassmana in z izrednim sodelovanjem Hanibala Ninchija ter s Squarzinovo novostjo «Tri četrtine lune».

Predstave «Hamleta» se bodo začele od 20.30, prodaja vstopnic za prvi dve predstavi pa se bo začela v nedeljo zjutraj pri blagajni gledališča Verdi.

Ljudska prosveta

MLADINSKA PRIREDITEV V SEŽANI

V nedeljo 19. t. m. bo v Sežani mladinska prireditev. Sodelujejo mladinci z Opčin in iz Velikega Repna. Ob tej priliki priredi prosvetni krožek izlet v Sežano. Vpisovanje za člane in simpatizerje od 19. do 21. ure na sedežu krožka v Konkonelski ulici št. 1 še danes 10. t. m. Za Veliki Repen vpisovanje pri Silvestru Skabarju.

Člane naprošamo naj prinesejo s seboj izkaznico zaradi obnovitve.

Izleti

IZLET PDT NA SLAVNIK

V nedeljo 19 t. m. priredi PDT pomladanski izlet na Slavnik. Vpisovanje danes v petek in jutri v soboto v Ul. Machiavelli 13-II od 17. do 19. ure.

IZLET V LJUBLJANO

Okrajni odbor OF za Nabrežino obvešča izletnike, ki potujejo v Ljubljano 11 in 12. da odpelje avtobus iz Sesljana na trgu ob 12.30 v soboto, iz Nabrežine izpred kino dvorane ob 12.45, iz Sv. Križa na Boškem ob 13, in na Borjem polju križišče Gabrovec ob 13.10. Priporoča se točnost.

Razna obvestila

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 9. aprila 1953 se je v Trstu rodilo 13 otrok, umrlo je 8 oseb, porok pa je bilo 8.

CERKVENE POROKE: agrarni doktor Paolo Ferrari in gospodinja Maria Luisa Velicogna, elektr. varilec Vitantonio D'Attoma in gospodinja Mafalda Navarra, vinski strokovnjak Giacinto Uva in gospodinja Clara Farra, industrijec Tiso Tosi in gospodinja Luigia Zancano, elektricist Vincenzo Catagnoti in šivilja Luigia Ugolini, mehanik Bruno Odinal in gospodinja Carolina Grubissa, mehanik Sergio Marchiò in gospodinja Claudia Mislej, klepar Antonio Sorgo in gospodinja Giuseppina Tončič.

UMRLI SO: 63-letni Angelo Cadelli, 51-letna Maria Amodeo por. Tomaselli, 62-letni Antonio Marini, 76-letna Giuditta Buna por. Buna, 40-letna Katerina Skerkov por. Svabo, 63-letna Francesca Deghenghi por. Cernecca, 41-letni Silvio Turisini, 43-letni Remigio Silvestri.

Mali oglasi

PRAZNO 4-5-sobno stanovanj ali vilo kupim. Ponudbe na upravo našega lista.

KINO

Rossetti. 16.00: «Krila bodočnosti», Ann Todd, Ralph Richardson, Dinah Sheridan.
Excelsior. 16.00: «Sonce sije visoko», Charles Winninger, Arleen Whelan, John Russel.
Nazionale. 15.30: «Ivanhoe», Robert Taylor, Elisabeth Taylor, Joan Fontaine. Barvni film.
Fenice. 16.30: «Nemirna meja», Joseph Cotten, Shelley Winters, Scott Brandy. Barvni film.
Filodrammatico. 16.00: «Jetniki močvirja», Jean Peters, Jeffrey Hunter, Walter Brennan. Barvni film.
Arcobaleno. 16.00: «Ženska z železno masko», Luis Hayward, Patricia Medina. Barvni film.
Astra Rojan. 16.00: «Prosim, smejte se», Red Skelton, Arlene Rahl.
Grattacielo. 15.30, 17.40, 19.50 in 22.00: «Koenigsmark», Silvana Pampanini, J. Pierre Aumont.
Alabarda. 16.00: «Misourski lovci», Clark Gable, Ricardo Montalban, Maria Helena Marques. Barvni film.
Ariston. 16.00: «Rdeča reka», John Wayne, Montgomery Clift. Barvni film.
Armonia. 15.30: «Jekleni živci», A. Sheridan, J. Lund. Barvni film.
Aurora. 16.00: «Pojoč pod dežjem», Gene Kelly, Debbie Reynolds, Donald O'Connor. Uspeh glasbe; barvni film.
Garibaldi 15.00: «Slepa ženska iz Sorrenta», Antonella Lualdi, Paul Campbell, Vera Carmi.
Ideale. 16.00: «Ženske proti nezna-nemu», Robert Taylor.
Impero. 16.00: «Predsednica», Silvana Pampanini, Carlo Dapporto. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Italia. 15.30: «Drugi časi», Gina Lollobrigida, Amedeo Nazzari.
Viale. 16.00: «Zastava», Jean Gabin, Annabella.
Kino ob morju. 16.00: «Seviljski meč», Jean Vilar, Annabella.
Massimo. 16.00: «V nevarnosti», Van Johnson, Gianna Canale.
Moderno. 16.00: «Ne popustim pred nasiljem», Mac Donald Carey, Alexis Smith. Barvni film.
Savona. 15.00: «Svet v mojih rokah», Gregory Peck, A. Blyth. Barvni film.
Secolo. 16.00: «Prekleta revščina», Carlo Croccolo, Isa Barzizza.
Vittorio Veneto. 16.00: «Če me ljubiš, oprosti mi», L. Young, Jeff Chandler.
Azzurro. 16.00: «Okinava», Richard Widmark. Barvni film.
Belvedere. 16.00: «Princ tat», Tony Curtis, Piper Laurie. Barvni film.
Marconi. 15.30: «Zločini brez kazni», A. Sheridan, B. Cummings.
Novo cine. 16.00: «Traviata», Nelly Corradi, Gino Nettera. Po Verdijevi operi.
Odeon. 16.00: «Za eno noč ljubezni», Odette Joyeux. Po noveli Emila Zolaja. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Radio. 16.00: «Krinka maščevalca», John Derek, Antony Quinn.

RADIO

PETEK, 10. aprila 1953

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

254,6 m ali 1178 kc

7.00 Poročila. 7.15 Slovenske narodne. 11.00 W. A. Mozart: Simfonija v C-duru op. 41 imenovana «Jupiter». 13.30 Poročila. 13.45 Lahka glasba. 14.30 Strani naše zgodovine. 14.40 Domači zvoki. 17.30 Operetni in filmski napevi. 18.15 Češke narodne pesmi. 18.30 Slavni basisti in baritonisti. 19.00 Večerne vesti. 21.00 Slušna igra: Mira Pucova «Operacija». 22.00 Spored za razvedrilo in ples. 23.10 Glasba za lahko noč. 23.30 Zadnja poročila.

TRST II.

306,1 m ali 980 kc-sek

11.30 Lahki orkestri. 12.10 Za vsakega nekaj. 12.45 Poročila. 13.00 Glasba po željah. 14.15 Fred Waring in njegov orkester. 17.30 Plesna glasba. 18.15 Mozart: Koncert za violino in orkester. 18.42 Ameriški zbori. 19.00 Kraji in ljudje. 19.15 Pestra glasba. 19.45 Poročila. 20.00 Pestra operna glasba. 20.30 Tržaški kulturni razgledi. 20.45 Priljubljene melodije. 21.00 Scarlati-Tommasini: Vesele gospe. 21.17 Kako nastane zemljevid? 21.30 Dvorakovi Slovanski plesi. 21.45 Zborovska simfonična glasba. 22.00 Iz koncertnih dvoran Velike Britanije. 22.30 Večerne melodije. 23.00 Zmerna ritmična glasba. 23.32 Polnočna glasba.

TRST I.

11.30 Martucci: Koncert v b-molu za klavir in orkester. 13.25 Glasba po željah. 17.30 Iz londonskih studiov. 18.35 Igra pianistka Lavra Ferlan. 19.20 Operetni valčki. 21.05 Simfonični koncert dirigira Herbet von Karajan, prenos iz Turina.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

12.00 Obisk pri Danilu Bučarju. 12.30 Poročila. 12.45 Orkestri in solisti. 14.00 Zabavne melodije. 14.40 Mazurke, valčki in polke. 1515 Lahka glasba. 17.10 Igrajo veseli godci. 18.00 Melodije in ritmi. 19.25 Glasbena medigra. 20.15 10 arij — 10 tenorjev (od M. Lanza do E. Caruso).

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU, UL. VALDIRIVO 14 tel. 27512 - 5939.
Prokurator RAVNIK

ADRIA EXPRES
ADEX IZLETI
18. in 19. APRILA 1953 IZLET V
ŠTANJEL BRANIK DORNBERG POSTOJNO
Vpisovanje do 11. t. m.
OD 2. DO 6. MAJA 1953 IZLET V
SPLIT
OD 9. DO 11. MAJA IZLET NA
ZAGREBŠKI VELESEJEM
Vpisovanje pri «Adria-Express» — Ul. F. Severo 5-b — Tel. 29243 od 29. aprila dalje.

Naznanjamo vsem prijateljem in sorodnikom, da je dne 9.IV.1953 umrl naš dobri oče

ALOJZ ŠKAMPERLE

Pogreb dragega pokojnika bo danes ob 17. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Žalujoči **sin, hčerke, zeta in snaha**

Repentabor, Kreplje, Buenos Aires 10.IV.'53

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgotrajni bolezni za vedno zapustil v starosti 65 let naš dragi soprog, oče, stari oče, brat in stric

KAREL KALC

Pogreb dragega pokojnika bo danes ob 16.30 uri iz hiše žalosti št. 97 v Gropadi.

Žalujoča družina

Trst, Gropada, Bazovica, Tublje pri Materiji, Noritarrtown New York, 10.IV.1953

Slovensko narodno gledališče je gostovalo na Reki in v Puli

Medsebojno gostovanje sosednih gledališč je ena najlepših oblik kulturnega sodelovanja. Če bi imelo Slovensko narodno gledališče v Trstu lastno dvorano in bi bilo to ozemlje zares svobodno, bi bile medsebojne gostovanjske možnosti mnogo večje, tako pa tržaško gledališče lahko često gostuje po Jugoslaviji, medtem ko je za jugoslovanske skupine mnogo teže gostovati v Trstu. Take so še zmeraj posledice fašističnih zločinov. Tu bi radi gostovali igralci iz Ljubljane, Maribora, Zagreba, Reke, Pule in od drugod. A brez dvorane so take želje še zmeraj težko izvedljive.

Za Rečane se je potegovalo Dramatično društvo, da bi pod njegovim okriljem gostovali v Trstu že v marcu, zgodilo pa se je, da so prišli Tržačani prej do Reke, ki si je zaželela videti James-Goetzovo «Dedinjo» v izvedbi tržaškega ansambla.

Po prejšnjih pripravah ter prevozu kulis in kostumov je odpotovalo v četrtek 2. aprila osemnajst članov SNG z jutranjim vlakom čez Sežano na Pivko, počakalo tu opoldanski brzovlak iz Ljubljane ter se odpeljalo z njegovim reškim delom proti Reki. Mnogi med njimi so si na tej poti prvič ogledovali tisti kos slovenskega Krasa, ki se razteza med postajo «Na Pivki» (prej Sempeter na Krasu) in Reko. Na reški postaji so se Tržačani veselo pozdravili z upravnikom Ferdom Delakom in člani tamkajšnjega hrvatskega Narodnega kazališta. Ob 16. uri se je še vršila v tem gledališču tehnična vaja za «Dedinjo». Dve uri nato je bil sprejem Tržačanov v istem gledališču pri gledališkem sindikatu in podružnici Društva dramskih umetnikov z dvema pozdravnima govoroma, z oživljanjem starejših prijateljstev in sklepanjem novih. Igralec Martinčević in glavni tajnik sta obujala svoje tržaške spomine iz dobe po prvi svetovni vojni, ko je malo pred požigom Narodnega doma in dvorane vodil gledališče Milan Skrbinšek in so sodelovali oba Silova in Anton Požar. Urednik lista «La Voce del Popolo» se je ob prvih virih poučil o usodah tržaškega slovenskega gledališču od prvih početkov do danes.

Ob 20. uri so tržaški igralci uprizorili «Dedinjo», ki je kakor drugod dosegla tudi tu lep uspeh in po vsaki sliki dolgotrajno ploskanje. Po predstavi so se zbrali vsi tržaški in mnogi reški člani na odru in Tržačanom so se v izbranih besedah zahvalili upravnik Delak, predstavniki raznih organizacij in mladine. Reški Hrvati, Slovenci in Italijani so izražali svoje želje, da bi se prijateljske odnosi med Trstom in Reko nadaljevali, in so v podkrepitev svojih želja poklanjali šope cvetja in vence. Med čakanjem, da se tržaški igralci preoblečejo, je bilo mogoče opazovati v skupni sobi prisrčno tovarištvo med hrvatskimi in italijanskimi igralci. Furlan iz Gradišča ob Soči se je prijazno pogovarjal v hrvaščini, a Hrvati z njim tudi v italijanščini.

V Park-Hotelu na Sušaku, kjer se je nastanilo SNG, je bil opolnoči sprejem pri predsedniku mestnega odbora, ki je nato Tržačane prijazno pogostil in v lepem, prisrčnem nagovoru izrazil željo, da bi iz tega prvega gostovanja pognala daljša vrsta tesnejših kulturnih stikov.

Naslednje jutro, 3. aprila, ko sta tovariša Delak in Semrenkar urejala odhod, so Tržačani na glavnem trgu lahko ugotavljali, da so na Reki dani vsi pogoji za uspešen razvoj dobrega sosedstva med tremi dotikajočimi se narodi, ki sta jim Kras in Jadran skupna domovina. Mesto je dvojezično, poslovanje dvojezično, šole dvojezične, napisi dvojezični, lastna imena niso popačena. Glavna cesta, po kateri se pelje iz mesta, ima hrvatski napis «Ulica Antonio Duiz» in italijanski «Via Antonio Duiz»; hrvatski napis ni Italijanu spremenil imena v «Anton Dujc». Takšna je jugoslovanska strpnost in pravičnost. Isto opazujemo po Cesti maršala Tita skozi Volosko, Opatijo, Lovran in Iko. Imena vil so hrvatska in italijanska, včasih tudi po lastnikovi želji, napisi obratov in trgovin so večinoma hrvatski, včasih dvojezični ali italijanski, po trgovčevi želji.

Pri Moščenicah se pot dvigne v ključe. Naselje na vrhu vzbudi vzklik: «Kontovel!» — tako je podobno tej tržaški vasi. Pomlad diha iz pobočij, iz suhe trave bodejo zelene bilke, veje so obložene z belim ali lilastim cvetjem, brstiči se razvijajo v nežno zelene listne šope; le hrastovje noče še izpustiti svojega suhega listja. Mnogovrstni razgledi krajšajo vožnjo skozi Fjanono, Kršan, Labin, Rašo in Barban. Med tovajo in Vodnjanom poči opoldne desno prednje kolo, da se med popravljanjem laže prepuščamo čarom pokrajine.

Z majhno zamudo privozimo v severno predmestje Pule, zelenila maha s svojimi v poizvazita postava tovariša Miljenka Paraviča, upravnika Narodnega kazališta, nam sredi rijah sivijo odela pešcev. Na zdrav in vsi prihitijo v garažo, kjer izstopimo in si stiskamo roke. Vkup krenemo v pristan, kamor bi morala prav zdaj priti iz Trsta skupina naših glembajevcev, da se združi z dedinjci. Res, točni so, že izstopajo, že so pri nas, že nas pulski upravnik usmerja po nabrežju mimo jugoslovanskih ladij v gostišče Miramar.

Po obedu o novem obratu pri Narodnem trgu si prosto ogledujemo mesto. Primerjam današnjo Pulo s tisto, ki sem jo gledal l. 1937, ko je bila na zunaj samo Pola, ko je imela samo italijanske napise in je stokala pod fašistično peto. Danes stojimo v srcu Pule na Trgu bratstva in jedinstva, na vzhod vodi Ulica Iljića Lenina, na jug Matka Laginje, na zahod k morju Ulica 1. maja. Na Trgu republike žari na mestni hiši poleg starorimskega svetišča jugoslovanska rdeča zvezda. K obali je pritisnjena ladja jugoslovanske vojne mornarice «Miner» in po njej stopajo naši mornarji. Ob 17. uri prisostvujemo v Narodnem kazalištu Držićevemu «Dundu Maroju», ki ga dajejo za vojsko. Pred menoj valovi morje modrih mornariških bluz in sijejo snegovi prebelih mornariških čepic, po ložah in galerijah sivijo odela pešcev. Na odru gledamo razvratni Rim in zdrave Dubrovčane, ki se rešujejo zahodnih zank. Po predstavi se postavijo čete na ulicah v četverostop in njih koraki odgrmijo v razne smeri, v srcu pa zapuščajo odmev novega življenja, klijočega iz zmage nad fašističnim nasiljem.

Po ulicah prevladuje hrvaščina, prav često se oglaša italijanščina, včasih tudi slovenščina. V primeri z letom 1937 se človeku zdi, da je «boljša» buržoazija sledila kategoričnemu imperativu svoje slabe vesti in prišepetavanju vladnega italijanskega imperializma ter se umaknila na zahod in v hrupno in dovolj donosno ezulstvo. Več je ostalo italijanskih preprostih slojev. Kamnita starorimska arena zrači svoja okna pod pulskim nebom. Papirnata «Arena» vedri z ezulskimi uredniki in sotrudniki v Gorici in poveličuje fašistične teorije o «svetih mejah» na Dinari, na Snežniku in pri Ljubljani. A ko gledaš mesto, luko in ladje, polne jugoslovanskih mornarjev, čutiš jasno, da se je glavni trg v Puli po pravici preimenoval v Trg bratstva i jedinstva. Bratstvo in edinstvo je seglo do Jadrana, osvobodilo tri domača ljudstva, Hrvate, Slovence in Italijane in ustvarja zdaj trden jez zoper nove valove zapadnega imperializma, zoper iztezanje prstov po osvobojenih slovanskih deželah na vhodnem Jadranu. Sožitje — da! Tlačenja in zuženjstva — ne več!

S takimi občutki sem gledal na Trgu bratstva i jedinstva v oknu «Borbe» slike in lepake SNG iz Trsta z napovedjo «Dedinje» in «Gospode Glembajevih». V drevoredu in na križiščih so naznanjala lične stojala v pestrih barvah isti dve slovenski predstavi. V velikih oknih Istarske knjižarne je sredi drugih zakladov najbolj mikala debela knjiga Vladimira Dedijera «Josip Broz Tito». Kako naj iz dnevnic iztisnem 500 din zanjo? Z zmanjšanjem drugih potreb se mi je naslednji večer tudi to posrečilo. Bolj ko jo berem, bolj se prepričujem, da je to najdragocenejša knjiga iz naše dobe.

V soboto 4. aprila dopoldne je sprejel SNG predsednik mestnega odbora s svojimi svetovalci. V pozdravnem nagovoru je izrazil zadovoljstvo pulskega prebivalstva, da bo lahko videlo dve slovenski predstavi v prostorih, ki so služili prej često protislovanski propagandi, in želel slovenskemu ansamblu najlepše uspehe zdaj v Puli, nato pa pri nadaljnjem delu v Trstu. V pogovoru smo čuli, da govorijo v Puli italijanski mestni svetniki italijanski, in povedali, da naši svetovalci v Trstu in Miljah ne smejo govoriti slovenski, ker se zoper nje uporabljajo fašistični zakoni in predpisi. Naši gostitelji so menili, da bo tudi v Trstu bolje, ko človeštvo s skupnimi napori doseže, da se bodo jugoslovanski zgledi pravičnosti in enakopravnosti posnemali tudi drugod.

Iz mestne posvetovalnice smo odšli na grad med njegove okope in utrdbe, ki služijo danes jugoslovanskim vojakom, ne več beneškemu, avstrijskemu ali rimskemu imperializmu. Pod gradom so podobni ostanki starorimskega gledališča kakor v Trstu in v drugem koncu mesta je še večje podobno gledališče. Z gradu smo premerili park do arene, kjer nam je tovariš iz Pule razložil podrobnosti o tem spomeniku rimske mogočnosti, ki je ustvarjala taka dela z izkoriščanjem sužnjev. Na sredi stoji danes lesen oder za letne predstave na prostem. Letos bo tu sijajen festival, ki se že pripravlja.

(Nadaljevanje jutri)

ANDREJ BUDAL

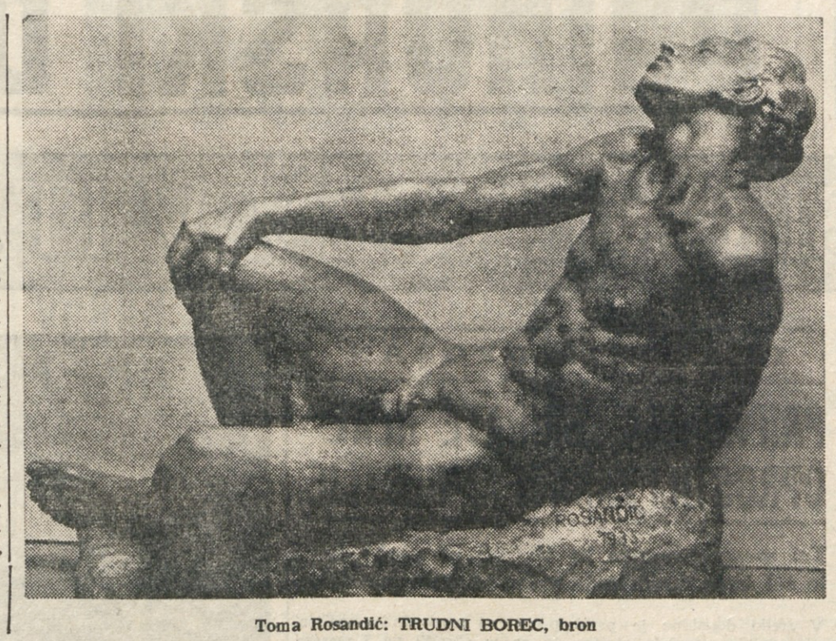

Toma Rosandić: TRUDNI BOREC, bron

REKORDNI IZVOZ... RADIJSKIH ODDAJ

Večina angleškega izvoza se je po vojni znatno povečala, naravnost izredno je pa napredoval izvoz nekoliko čudnega blaga, to je radijskih oddaj. Mišljene so s tem na gramofonske plošče in zvočne trakove sprejete glasbene oddaje in predavanja BBC, ki jih pošiljajo po vsem svetu.

«Prepisovalni odsek britanske radijske družbe» razpošlje po morju ali po zraku na leto 77.000 gramofonskih plošč. Od Fidži-otokov do New Yorka, od Falklandskih otokov do Norveške se stotine radijskih oddajnih postaj poslužuje teh že pripravljenih radijskih programov. Nad 50.000 teh plošč je v angleščini, druge so pa v devetih jezikih, med katerimi prevladujejo španski, portugalski (za Brazilijo), nemški in italijanski.

Področje, ki ga zajema prepisovalni odsek, je prav tako raznovrstno kot področje BBC, izvzeta so le poročila, domači angleški kulturni programi in program za tujino. Lahka glasba je del programov, ki jih v tujini najbolj pozdravljajo, pa tudi lekcije angleškega jezika dosezajo vedno večji uspeh v tujih deželah. V določenem času je na primer 400 oddajnih postaj Latinske Amerike oddajalo konverzacijske ure, ki so imele naslov «Družina dr. Bakerja».

V tujino so poslali tudi vse velike varietejske predstave zimske sezone, ki so dosegle v Londonu tako velik uspeh.

Veliko povpraševanje je tudi po oddajah Shawovih in Eliotovih komedij.

Najboljši angleški simfonični orkestri postajajo v tujini vedno bolj priljubljeni. Za vse, ki uporabljajo te programe, je BBC postavila nekaj pravil, ki naj zagotovijo dobro kakovost oddaj in zajamčijo avtorsko pravico. Ena postaja lahko odda isto registracijo kvečjemu trikrat, glasbeno ploščo pa ne več kot petkrat. Po treh letih se mora plošča ali trak ne glede na to kolikokrat so ga uporabili, uničiti. Te plošče BBC se tudi ne smejo uporabljati pri reklamnih programih.

Urad prepisnega odseka BBC se nahaja v starem samostanu v Maida Valu v Londonu. V uradu dela pod vodstvom D'Arcy Marriotta 150 oseb. Večino oddaj posnemajo na plošče, na zvočni trak sorazmerno mnogo manj in po večini samo za izvoz v Nemčijo.

Leta 1938 bi pač le malo ljudi lahko mislilo, da bo ta odsek BBC, ki je bil takrat še v povojih, dosegel tako presenetljive uspehe.

V DEŽELI, KJER JE SAMOVOLJA BIROKRATSKE KASTE ZAKON

NA LAŽI GRAJEN SISTEM

Tukajšnje „Delo" je o aretiranih in sedaj izpuščenih zdravnikih pisalo: „Zločinski zdravniki so umorili tov. Ždanova... Med preiskavo so ti zločinski zdravniki priznali, da so povzročili smrt Ždanova in Ščerbakova... V preiskavi je bilo dokazano..."

16. septembra leta 1949 v Budimpešti sodijo Lazlu Rajku.

Predsednik sodišča mu postavlja sledeče vprašanje: «Kolikokrat ste poslali poročila policiji (gre namreč za njegovo sodelovanje s policijo v letih 1930-35)».

Rajk: «Ne morem se spomniti vseh primerov. Na vsak način pa sem stalno obveščal policijo o delavcih — revolucionarjih in o njihovem delovanju».

Predsednik: «Pripovedujte podrobno kako ste postali jugoslovanski agent? Kako nalogo ste dobili glede madžarskih državnih funkcionarjev?»

Rajk: «Vsebina moje naloge je bila v tem, da se v Madžarski zamenja ljudsko-demokratska družbena ureditev, da se polove vsi člani vlade in da se najnevarnejši pomorijo. Rankovič mi je ob tej priložnosti omenil Rakošija, Farkaša in Gereja».

Na koncu zaslišavanja je Rajk dodal: «... Že v naprej priznavam obsodbo kot pravično, pa naj bo kakršna koli...».

Tako je o tem poročala agencija Tass.

7. decembra 1949 v Sofiji, na razpravi proti Kostovu:

Trajča Kostov govori: «Djerdja je izjavil, da ima navodila, naj se začne z akcijo in pri tem naj se ne čaka, da Dimitrov umre. Računati moramo predvsem na jugoslovansko pomoč...».

«... Ob koncu leta 1948, t. j. ob koncu mojega zločinskega udejstvovanja, ko še nisem bil predsednik vlade, ampak samo vršilec dolžnosti, sem napravil nekaj prenagljenih, nepremišljenih dejanj... Tako so se končali moji veliki zločini nasproti partiji in bolgarskemu ljudstvu.»...

Tako je poročal radio Sofija 8. decembra 1949.

22. novembra v Pragi, na razpravi proti Slanskemu:

Predsednik sodišča: «Obtoženec, ali se čutite krivega za špijonažo, izdajstvo, sabotaže, in vojno izdajstvo?»

Slansky: «Popolnoma priznavam svojo krivdo in želim odkrito povedati, kaj vse sem storil in česa sem kriv».

«Mnogo sem zakrivil proti interesom češkega in slovaškega ljudstva. Zato moram danes odgovarjati za to pred ljudstvom. Predvsem želim priznati svojo krivdo, da sem kot sovražnik komunistične partije in ljudsko-demokratske državne ureditve organiziral protidržavno središče, v čigar vodstvu sem bil več let. V to središče smo zbrali več raznih kapitalističnih elementov, od katerih so mnogi postali agenti imperialističnih obveščevalnih služb — Francije, Anglije, in predvsem Amerike...».

Tako je poročala češka uradna agencija ČTK.

Sovjetska agencija Tass pa je 13. januarja letos, dan po aretaciji devetih zdravnikov, poročala: «V preiskavi je bilo ugotovljeno, da so člani teroristične skupine, izkoriščajoč svoj zdravniški položaj, premišljeno in podlo rušili zdravje svojih pacientov... s čimer so umorili tov. Ždanova in skrajšali življenjsko dobo tov. Ščerbakovu tako, da so mu dajali močna zdravila in tako povzročili njegovo smrt...».

Tako je poročala uradna agencija Tass pred približno dvema mesecema. Kaj pa danes?

Devet zdravnikov, ki so bili obtoženi vseh največjih zločinov, ki jih pozna moskovski kriminalistični leksikon in sicer izdajstva, sabotaže, sionizma, špijonaže itd., itd., so postali, po besedah same moskovske «Pravde» zgled «socialistične znanosti in vestnosti ter predanosti stvari socializma». Tisti pa, ki so jih pred dvema mesecema zaprli, so postali danes «zaničevanja vredni pustolovci («Pravda» piše tako).

Samo ob sebi se pri tem vsiljuje vprašanje: ali ne bi ti rehabilitirani zdravniki čez mesec ali dva, ko bi se namreč uprizoril proti njim proces, odgovarjali na sodišču prav tako, kot so odgovarjali Slansky, Kostov in mnogi drugi, ki so že končali na vislicah ali drugače? Znano je namreč, in to po sovjetskem tisku, da so vprav ti za nedolžne priznani zdravniki, že sedaj «priznali» svoje «zločine», saj je celo tržaško slovensko glasilo moskovske agenture, «Delo», v svoji številki z dne 17. januarja letos pod naslovom «Zločinski zdravniki so umorili tov. Ždanova» pisalo sledeče: «V teku preiskave so ti zločinski zdravniki priznali, da so z nameravano zgrešeno diagnozo in zdravljenjem povzročili prezgodnjo smrt Andreja Ždanova in Ščerbakova. Nameravali so dalje na isti način omajati zdravje vojaških voditeljev ZSSR maršalov Vasiljevskega, Govorova, Konjeva, admirala Levčenka in drugih. V preiskavi je bilo dokazano za vse te podle zločince, da so bili v službi tujih tajnih služb...».

«Eden teh zločincev, dr. Vovsi, je pri zaslišanju priznal, da je od tolpe «Joint» v ZDA dobil nalog, naj iztrebi vodilne osebnosti ZSSR. Ostali trije pa so priznali, da so bili že dolgo časa v službi Intelligence Servicea...»

Torej ti «zločinski zdravniki, ki so umorili Ždanova» («Delo») — «pošteni, spoštovani in slavni socialistični državljani» (moskovska «Pravda») so že na zaslišavanju priznali svoje zločine. Kaj bi bilo šele pred sodiščem? Tam bi verjetno sami zahtevali vešala, kot je to storil tisti visoki partijski funkcionar na praškem procesu, ki je izjavil, da mu bo sodišče izkazalo milost, če ga obsodi na smrt.

Toda vsi omenjeni procesi v Pragi, Budimpešti, Sofiji in drugod so se dogajali pred — Stalinovo smrtjo. In zaman skuša moskovska «Pravda» v svojem članku: «Sovjetski socialistični zakon se ne krši» prepričati, da se je «vse to zgodilo predvsem zato, ker voditelji bivšega ministrstva za državno varnost niso bili dorasli svojim nalogam» in da «so izgubili zvezo z ljudstvom in partijo, da so pozabili, da so v službi naroda» in podobno.

Bivši minister Ignatjev in visoki NKVD-jevski funkcionar Rjumin, ki že sedi v zaporu, nista vsega tega skovala sama, ampak sta bila orodje, če hočemo zelo perfidno orodje, sistema, ki ne more obstajati, kot na taki osnovi. In Ignatjevov ter Rjuminov je več, mnogo jih je. Eni so v Moskvi, drugi v Pragi, tretji v Budimpešti, Bukarešti, Sofiji, povsod tam, kjer so uvedli «socializem» moskovskega kova.

«Zaničevanja vredni pustolovci», ki so s «samovoljnimi ukrepi in zlorabo oblasti» in z «nedopustnimi metodami» «izsilili priznanja» in s tem «kršili zakon in fabricirali dokumente» ter tako vodili «politiko, ki je varala vlado Sovjetske zveze — citati iz sovjetskega tiska — in njim podobni za danes še polnoverni funkcionarji, niso tega storili prvič. O tem smo mi že zdavnaj govorili in to ve že vsak pošten človek, toda to potrjuje danes tudi moskovska «Pravda», ki med drugim piše «... Z junaškim razkrinkovanjem pomanjkljivosti v državnem aparatu, všteta tu tudi samovoljna dejanja in krivice, ki so jih vršili posamezni funkcionarji državnega aparata...»

Torej «samovoljna dejanja» in «krivice, o katerih govori in piše ves svet, je končno odkrila tudi «Pravda»! Kaj pa če bi začelo take zločine odkrivati tudi praško «Rude Pravo», budimpeštanski «Szabat Nep» in vsi tisti listi in organi, ki so do sedaj vsakogar, ki ni trobil v moskovski rog, ožigosali z zločincem, špijonom, saboterjem itd.? Kaj vse bi pri tem prišlo na dan!!!

To pa se ne bo zgodilo. Malenkov, Berja in ostala trojka moskovskih oblastnežev si je za sedaj izbrala svoje «grešnike» v Ignatjevu, Rjuminu in drugih funkcionarjih, ter v zdravnici «dragi Lidočki» (Lidija Fedosejeva), ki je «zločince» ovadila ter zato dobila najvišje sovjetsko civilno odlikovanje, Leninov red, ki so ji ga pa že odvzeli).

Ko je Stalin še živel, je bila njegova «popularnost» v Sovjetski zvezi zelo velika, kaj ti on je bil mnogo «višji» od vseh svojih petolizcev. Danes pa jih je pet, in vsak od teh petih več ali manj stremi za njegovim položajem. Poleg tega tudi stanje v Sovjetski zvezi ni tako rožnato, da bi vseh dve sto milijonov njenih prebivalcev bilo posebno navdušeno za vrhove v sovjetski birokratski kasti, ki jih že desetletja izžema. Zato je treba najti pot k «popularnosti», «ljubezni», ki jo je užival «nesmrtni» Stalin. In ena taka poteza, ki pa je le člen daljše verige raznih novih ukrepov v Sovjetski zvezi, je tudi primer devetih zdravnikov. Če pa bodo za to «popularnost» plačali s svojim življenjem Rjumin in še kdo drugi, ne bo to prvi primer, saj je to v Sovjetski zvezi že stara, za koreninjena navada.

Res sicer je, da se tudi s tem ne bo dokončno rešilo vprašanje, kdo od petorice bo priplaval na vrh, na Stalinov prestol. Toda to je stvar njih samih, stvar «sposobnosti» posameznika, da si s svojo «popularnostjo» ustvari svoj alibi, če bi eden ali drugi tekmec prej ali slej končal enako, kot bo po vsej verjetnosti v tem primeru končal Rjumin in kot so pred njim končali toliki drugi, tudi najvišji funkcionarji birokratske kaste in še pred njimi mnogi zares veliki revolucionarji.

Gotovo je, da je «primer devetih zdravnikov le člen v verigi novih ukrepov sovjetskih oblastnikov, ukrepov, ki so v precejšnji meri razgibali svetovno javno mnenje, toda tako ta primer, kot tudi cela vrsta ukrepov, nam pri podrobni analizi pove, da so to le poteze, ki naj dvignejo ugled moskovskih mogotcev v notranjosti Sovjetske zveze ter ugled Sovjetske zveze med množicami v svetu.

Za dejansko korenito in zares učinkovito spremembo v sovjetskem režimu pa navadna amnestija, izpustitev devetih po krivem zaprtih zdravnikov in podobni ukrepi, ki bodo morda še sledili, ne pomenijo mnogo. Slepa ulica, v katero je Sovjetsko zvezo privedla njena birokratska kasta, zahteva mnogo bolj korenitih posegov, ki jih pa ona verjetno ne zmore, kajti s takimi ukrepi, bi morala izločiti samo sebe in prostovoljno iti za Rjuminom in vsemi svojimi bivšimi žrtvami.

Nočemo trditi, da so vsi zadnji ukrepi, ki so jih podvzeli moskovski oblastniki, brez vsake vrednosti, toda dosedanja njihova praksa nas ne more prepričati, kajti ena lastovka še ne pomeni pomladi.

Cocta-Cocta

Podjetje «Slovenija-vino» v Ljubljani, ki je v zamejstvu poznano zlasti kot izvoznik najkvalitetnejših slovenskih vin in likerjev, je nedavno začelo proizvajati svojevrstno brezalkoholno in svežilno pijačo, ki se je že v nekaj dneh udomačila pod imenom «Cocta-cocta». Ta izredno privlačna pijača, ki predstavlja pravzaprav zapleteno zmes najrazličnejših sokov zdravilnih zelišč ter mnogih domačih in tujih sadežev je tako rekoč prvenec iz nove vrste specialnih pijač, ki se bodo proizvajale v Sloveniji pod nazivom «Yugo-cocta». Svoj krst je doživela na nedavnem mednarodnem tekmovanju v smučarskih poletih v Planici, kjer je z največjim zadovoljstvom odžejala tisoče izletnikov, ki so se v času tekem razžarili na prvem pomladanskem soncu.

«Cocta-cocta» se prodaja v malih priročnih steklenličicah s patentnimi «Jasta-zapirači», kakršne mislijo uvesti v Sloveniji tudi za druge vrste alkoholnih pijač, likerjev in piva. Njen okus je izredno svežilen, a posebno prijeten, ako pijačo posrkaš s slamico. Pijača vsebuje tudi zdravilne snovi, saj je Slovenija ena najbogatejših dežel na zdravilnih zeliščih, ki se dandanes izvažajo vse vprek sveta. Posebno je bogata na vitaminih, ki so po vsebini bogatejši od vitaminov citrone. Zdi se, da bo «Cocta cocta» preplavila Slovenijo, dasiravno so večini Slovencev ljubše pijače iz štajerskih, dolenjskih in vipavskih vinogradov. Njeno ime se srečuje že vsepovsod, predvsem pa na raznih prireditvah in v turističnih centrih, kjer bodo tudi tujci veselo presenečeni.

Slovenija vino ima na vidiku še celo vrsto sličnih proizvodov, ki bodo, kakor že mnogi, zasloveli tudi v inozemstvu.

MM

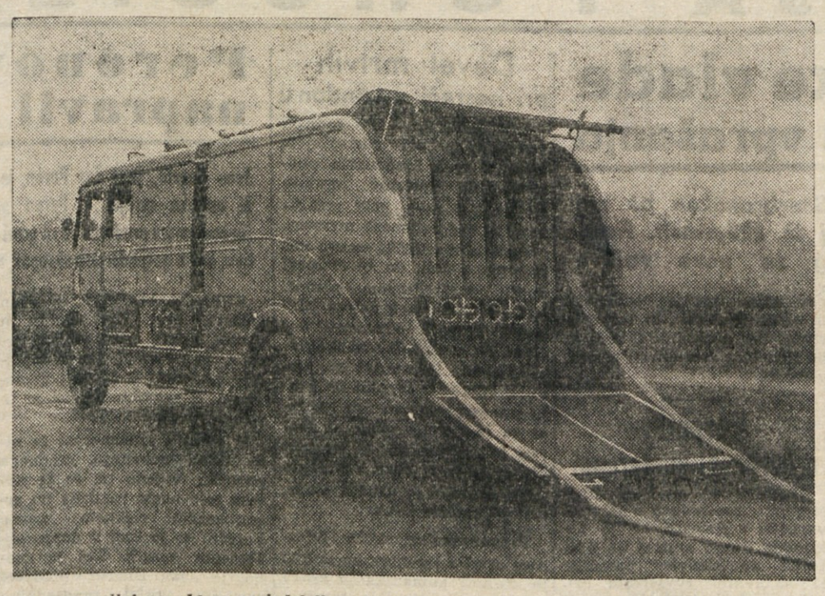

Ta nov gasilni voz, ki so ga izdelali v Angliji za ognjegasce na otoku Trinidad, ima nad poldrugi kilometer dolge cevi za gašenje požarov. Poleg sirene ima na svoji strehi tudi žaromet, ki lahko ponoči razsvetljuje ogrožene predmete.

Lastnik tega ogromnega kita se je dal slikati v njegovem žrelu. Kit tehta 70 ton in je namenjen v ZDA, kjer ga bo lastnik, Norvežan, razkazoval na posebnem vagonu, izdelanem v Nemčiji. Obsikal je z njim že 60 evropskih mest

ODLOMEK IZ KNJIGE BIVŠEGA VRHOVNEGA KOMISARJA ŠPANSKE REPUBLIKANSKE VOJSKE

ZAČENJA SE IZDAJSTVO KREMLJA

3.

Če ne okrepimo takoj naših vodilnih kadrov, je nadaljeval Diaz če ne organiziramo intenzivne proizvodnje, če ne uspemo nabaviti na tujih tržiščih potrebnega vojaškega materiala, bodo ti naši začetni uspeli lahko v nevarnosti. Doslej je ljudska iniciativa nadokadila vse pomanjkljivosti.... Toda nam je nujno potrebno orožje, da bi lahko izkoristili svoje začetne uspehe.

Orožje!... Tudi do politbiroja je prišel glas republikanske Španije: orožje! orožje!...

— Danes popoldne — je začel organizacijski sekretar naše partije Checa — smo govorili s predsednikom ministrskega sveta. Govorili smo o nakupu orožja v inozemstvu. Kakor kaže, so prvi razgovori naleteli na nepričakovane težkoče....

— Ali nam Sovjetska zveza lahko pošlje potrebno orožje? — sem pripomnil.

— Počasi, prijatelj Hernandez — je odgovoril Duclos — ni vse tako enostavno. Sovjetska zveza mora računati s stališčem demokratskih sil.

Enostranska akcija bi jo lahko spravila v resne zapletljaje.

— Ne vidim razloga za to.

— Toda razlog je povsem enostaven: če v Franciji in Angliji odbijejo, da bi nam nudili pomoč, je to zato, ker se bojijo vojne z Nemčijo. Če bi Sovjetska zveza s svojo pomočjo republiki oslabila svoje zveze s temi silami, bi se nevarno izolirala in to je prav to, k čemer teži nemška diplomacija.

— Menim, da je vprašanje slabo postavljeno — sem rekel — Moramo začeti pri konkretnem dejstvu, da so našo zakonito vlado, vlado Španije, priznale vse države na svetu. Španija je član Društva narodov. Načela Društva narodov jasno potrjujejo pravico vsake vlade, da nabavi orožje, ki ji je potrebno za obrambo. Sovjetska zveza se mora držati samo te mednarodne pravice in nam prodati toliko orožja, kolikor ga mi želimo kupiti.

— To je formalna pravica. V dejanskem življenju se stvari dogajajo drugače — se je vmešal Togliatti.

— Pri izvajanju mednarodnih zakonov gleda vsaka država svoje lastne koristi in nič več — je objasnil Duclos.

— To lahko velja za buržoazno diplomacijo, vendar ne verjamem, da more stališče kapitalističnih držav vezati roke Sovjetski zvezi. Kajti vsakokrat, ko bo šlo za izvajanje mednarodnih zakonov v korist neke revolucionarne države, bodo kapitalisti pregazili svoje lastne zakone... Tako razumevanje nas lahko dovede na nevarno pot — sem pripomnil.

— Sovjetska zveza je moralno in politično na strani španskega ljudstva — je rekel Kodovilja.

— Pa to je tudi francosko ljudstvo — sem ga prekinil — in napredni ljudje ZDA in vendar nas njihove vlade blokirajo.

Jose Diaz se je ponovno vmešal: Zanima me eno. Ali je to osebno mnenje delegacije, ali je to uradno mnenje?

— To mnenje nam je sporočil sovjetski poslanik v Parizu pred našim odhodom v Španijo — je odgovoril Duclos.

— Torej ga lahko smatramo za uradno — je pripomnil Diaz.

— Tako je.

— Torej nima smisla nadaljevati diskusijo o tem predmetu — je zaključil Diaz.

— Obvestimo vas lahko — je dodal Duclos — da pripravlja Stalin javno izjavo v korist republikanske Španije. To bo imelo velik moralen in političen učinek in to bo zelo pomagalo partiji.

... — Znane so že Mussolinijeve ponudbe upornikom in v tem trenutku je že gotovo, da imajo že italijansko orožje in tudi ljudi. — je objasnil Diaz. — Kar se tiče Nemčije, ni nikaka tajnost, da je San Jurjo zahteval pomoč in da mu je bila že obljubljena.

— Če je tako, bo Sovjetska zveza lahko tudi nam dobavila kaj pod roko — je rekel Mije in pri tem užival nad svojo ostroumnostjo.

Stepanovov oster pogled, ki je bil pravi ukor, je Mijo prepričal, da je izustil neumnost.

Duclosove in Togliattijeve besede so me globoko prizadele. V njih sem naslutil sovjetsko taktiko, ki bi lahko privedla do podcenjevanja naše stvari, do nezainteresiranosti za našo vojno.

Ali je mogoče — sem se vprašal, — da gremo tako daleč, da nam ne dajo orožja? Ne, ni mogoče. Stalin mora razumeti, da bi zmaga reakcije v Španiji uničila politiko ljudskih front v Evropi in razočarala vse demokrate sveta. Nasprotno, naša zmaga bo dvignila vero narodov v njihovo bodočo svobodo in okrepila borbo proti fašizmu vseh barv.

Ali morejo biti interesi našega ljudstva nasprotni sedanjim interesom Sovjetske zveze? Ali je mogoče, da naša vojna taktično ne odgovarja ciljem miru in varnosti SZ?...

Prvi dnevi so minili. Minili so tudi prvi tedni. Republika ni samo zmagovala na glavnih točkah v državi, ampak je zadržala fašistično ofenzivo pri Guadalajari in Somosierri...

Neka napredovanja, ki so jih napravili uporniki v tem času, moramo pripisati predvsem nerealnemu obnašanju nekih vojaških voditeljev, ki so bili bližji sovražniku, kakor pa republiki, in ki so poskušali sabotirati in dezorganizirati naše položaje.

Če bi nam bil Stalin te prve tedne poslal namesto «svétnikov» in «tehnikov» orožje, bi sovražniku zadali smrtni udarec.

Milicionarji so se začeli umikati pred navalom sovražnega ognja. Dneve in noči, brez sna, z očmi, ki se niso več zapirale, izgladani od stalne lakote, utrujeni, po kilometre dolgih cestah z ranjenimi nogami se onemogli umikajo. Ta umik napaja zemljo s krvjo in daje nepoznane, strahotne žrtve, kakršnih zgodovina še ne pomni. In vendar, tako razredčeni, brez municije, brez artiljerije, brez letalstva, so se hrabri milicionarji borili na življenje in smrt. Bili so prisiljeni se boriti tako. Brez nabojev, ker jih ni bilo, brez strojnic, s sekirami, noži, s pestmi... Ko ni bilo niti naboja več, so nasajali na puške nože in čakali...

— Bistveno je, — mi je nekega dne govoril eden glavnih sovjetskih vojnih voditeljev, Gorjev — dobiti s frankisti tekmo v orožju.

Oni že dobivajo avione in tanke iz Italije.

— Nam pa primanjkuje celo najnujnejše — sem rekel.

— Da, oni italijanski avioni, ki so prisilno pristali v Alžiru 30. junija, dokazujejo, da Italijani ne zgubljajo časa — mi je rekel Gorjev.

— Mi pa nimamo niti enega aviona. Vsa tržišča nam zapirajo.

— Ne bodite v skrbeh — mi je rekel Gorjev. — Obvestili smo že Hišo (tako so navadno imenovali Moskvo) in upam, da bodo čez nekaj dni prispeli naši avioni.

— Toda Sovjetski zvezi — sem se predrznil reči — bo zaradi stališča, ki sta ga zavzeli Francija in Anglija, zelo težko nas oskrbovati z orožjem.

— Vedno obstaja način, da se to napravi. In če ga ni, se najde...

Gorjev je zamahnil z glavo in si z obema rokama gladil lase, kot bi se pretegoval. Njegov glas je bil zelo utrujen.

— Od kar sem prišel v Španijo, nisem spal nepretrgoma niti štiri ure — je rekel in zamahnil z roko.

(Nadaljevanje sledi)

TRST, petek 10. aprila 1953

VREME Vremenska napoved za danes: napovedujejo še vedno pretežno oblačno vreme s krajevnimi razjasnitvami. Možne so padavine. Temperatura bo nekoliko padla. Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 17.1 stopinje; najnižja pa 13 stopinj.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cone Trsta:** 21.00: Slušna igra: Mira Pucova «Operacija». — **Trst II.:** 20.30: Tržaški kulturni razgledi. — **Trst I.:** 11.30: Martucci: Koncert v b-molu za klavir in orkester. — **Slovenija:** 14.40: Mazurke, valčki in polke.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

V SOBOTO SEJA pokrajinskega sveta

Razpravljali bodo o številnih točkah obsežnega dnevnega reda seje

V soboto popoldne ob 15. uri se bo na sedežu Trgovinske zbornice v Gorici ponovno sestal pokrajinski svet pod pred. sedstvom odv. Culota. Dnevni red je zelo dolg. Najprej bodo svetovalci morali dokončno rešiti preostale točke dnevnega reda. V primeru, da bo dovolj časa na razpolago, bodo pričeli razpravljati dodatna vprašanja, ki jih je potrebno čimprej rešiti.

Preostale točke so upravnega značaja. Poleg njih pa so še predlogi nekaterih pokrajinskih svetovalcev v zvezi z nesrečami, ki jih pozvroča strelivo, o sporu med najemniki iz Pevme in ustanovo Tre Venezie ter o izvedbi potrebnih ukrepov za obrambo proti toči.

Dodatni del dnevnega reda vsebuje prav tako dosti točk manjše upravne važnosti, med njimi kritje deficita v proračunu za leto 1951. Če bodo vsa vprašanja obdelali, bo prav gotovo večje zanimanje sveta posvečeno predlogu o namakanju krmnisko-gradiščanskih polj. O tem je potrebno ne samo razpravljati, temveč sprejeti konkretne ukrepe, če hočejo pokrajinske oblasti kolikor toliko omiliti gospodarsko krizo naše pokrajine.

Dež se pripravlja?

Na zelenjavnem trgu so cene znatno padle

Končno so nam temni oblaki le prinesli zaželeni dež, ki ga je osušena zemlja nadvse potrebovala. Že od nedelje sem se je vreme «kujalo», toda prave spremembe do danes ni bilo. Ponoči je nekoliko deževalo in zmočilo tla in povrtnino, vendar je bilo dežja vse premalo. Tudi dopoldne in popoldne je v presledkih nalahko deževalo.

Da se je vreme spremenilo, je bilo najbolj opaziti na goriškem trgu, ki bi ga lahko upravičeno imenovali barometer za cene in vreme. Zjutraj je bilo na trgu, kjer se kupuje in prodaja na debelo, zelo živahno. Blaga je bilo toliko, da so ga ponujali skoraj za vsako ceno. Dež je namreč povzročil takojšen padec cen zelenjavi. Tako so na primer solato «berivko» še za praznike in v torek prodajali po 200 lir kg na debelo, danes pa so jo kmetovalci prodajali branjevcem po 150 lir. Še slabše je bilo z radičem, ki ga je bilo danes na pretek in so ga prodajali po 30 lir kg, medtem ko so ga prejsnji teden prodajali na debelo po 80-100 lir. Cvetače je bilo prav tako nenavadno dosti po 80 lir, ker ji je zaradi dežja cena padla približno na 50 lir.

Četrtkov semenj je bil zaradi dežja bolj mrtev, čeprav so stalni kramarji le pripeljali svojo robo naprodaj v Gorico.

Dežja so bili zelo veseli štandreški kmetje, ki pridelujejo povrtnino in jim je voda zelo potrebna. Pa tudi za živino je bil križ v tej sušni dobi. Skoraj po vseh kmetijah so ostali brez sena, in če so ga hoteli kupiti, so ga morali plačati po 4.000 lir stot, ali pa še več. Vsled suše je pšenica zrasla le za dobrih 10 cm, in krompir je pognal le na nekaterih njivah. V Štandrežu so že posadili buče, kumare, stročji fižol in drugo. Če ne bo čimprej potrebnih obilnih padavin, se bo le s težavo popravila dosedanja škoda.

Prometna nesreča na mostu 9. avgusta

K sreči je ograja precej močna in je vzdržala zalet avtomobila

Danes opoldne se je pripetila nesreča, ki ni povzročila človeških žrtev. Pripetila se je na precej nevarnem mestu in so ponesrečenci k sreči odnesli celo kožo.

Ob 12.55 uri je iz Ul. Lungo Isonzo privozil avtobus znamke «Fiat 635» GO 7591 last tvrdke Srečko Droč, katerega je vozil 57-letni šofer Luigi Cantellini. Poleg njega so v avtobusu sedele še tri ženske. Avtobus je zavozil iz stranske ceste proti mostu 9. avgusta, ko je za njim nenadoma privozil iz mesta, namenjen proti Vidmu, tovorni avtomobil znamke «Fiat 500», last tvrdke Giuseppa Liviera iz Padove. Sofiral je Antonio Chirello, poleg njega pa je sedel še neki neznanec. Vse kaže, da je tovorni avtomobil hotel prehiteti avtobus in se je seveda zaradi tega zaletel ob njegovo levo stran. Pri trčenju je tovorni avto zletel na desno stran v ograjo na mostu, in malo je manjkalo, da je ni podrl, kar bi gotovo povzročilo padec prometnega vozila v Sočo in s tem tudi kaj hujšega. Vendar se je vse skupaj končalo brez večjih poškodb na avtobusu, precej pa se je poškodoval prednji del tovornega avtomobila, ki ima razbita vrata, desni blatnik in luč. Potniki obeh vozil se niso poškodovali.

Kolo ukradili iz šolske veže

Ko se je predvčerajšnjim zjutraj 30-letna Wally Bertossi mudila na tajništvu realne gimnazije na Verdijevem korzu 2, so ji neznani tatovi ukradli kolo, ki ga je pustila v veži šole. O tatvini je Bertossijeva takoj obvestila goriško policijo, ki je začela s preiskavo. Ženska je oškodovana za približno 30 tisoč lir. Ukradeno kolo je znamke «Viscontea».

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in vso noč lekarna pri bolnici sv. Justa na Korzu Italia št. 106. — Tel 31-51.

IZ SODNIH DVORAN

PRIPADNIKA „BRIGATE NERE" OPROSTILI ZARADI AMNESTIJE

Tri mesece zapora in 18.000 lir globe, ker je šel brez dovoljenja v Jugoslavijo na delo

V sredo dopoldne je prvič po praznikih zasedalo civilno sodišče v Gorici in je bilo ta dan potrebno končati več sodnih razprav, toda tri so odvzele toliko časa, da so ostale odložili na prihodnji teden.

Po dolgem času je prišla na dan zadeva z bivšim pripadnikom znanih «Brigate nere», ki so delovale za časa druge svetovne vojne in bile znane po svojih barbarstvih. 4. novembra 1946 je namreč policija v Vareseju dala 27-letnemu Cesaru Polensigu izgonski list. Polensig bi se moral predstaviti policiji v Gorici. Ker pa je imel preveč črno vest, da bi se javil v Gorici, je odšel v svoj rojstni kraj Krmin, kjer najbrž niso vedeli, kaj je mladenič počel med vojno. Toda čas je razkril stare policijske arhive in je bilo ugotovljeno, da se je Polensig nepravilno prijavil le civilni policiji in še to v Krminu in ne v Gorici. Zato je seveda bil klican pred sodnijske oblasti, toda dr. Vizzini je bil zaradi amnestije mnenja, da se proti obtožencu ne more nastopiti in je bil Polensig obtožbe oproščen.

Druga obtožba je bila naperjena proti 34-letnemu Mariju Boghiju iz Geminiana, katerega so jugoslovanski obmejni organi predali italijanskim obmejnim organom v nedeljo. Obtoženec je brez dovoljenja odšel že leta 1951 za delom v Jugoslavijo. Na sodniji je trdil, da je to storil nevede. Dejal je, da je prišel v Gorico iskat delo in je neko žensko vprašal, kje bi ga našel. Pokazala mu je na Rafut, kamor se je možak tudi odpravil, češ da ni vedel, da je šel čez mejo. Njegova obramba ni mogla prepričati predsednika sodišča, ki ga je obsodil na 3 mesece zapora in 18.000 lir globe.

KINO

VERDI. 16.30: «Beli pekel», S. Granger.

VITTORIA. 17: «Morski ropar Janke», J. Chandler.

CENTRALE. 17: «Tragični povratek», D. Duranti in M. Mastroianni.

MODERNO. 17: «Prva krivda», E. Parker in H. Emerson.

Beneška Slovenija: Brdo v Terski dolini

Iz beneških vasi

Romandol

Zaradi suše je pred dnevi nastal požar v okolici Monte Barnadia pri Romandolu. Vnel se je gozd kmeta Domenica Coos. Na kraj so takoj odšli orožniki iz Vizonta in nekateri prostovoljci. Po napornem reševalnem delu so uspeli požar pogasiti. Požar je uničil veliko dreves in sadik. Škoda znaša okoli 80 tisoč lir. Kmet ni bil zavarovan.

Tamorjan

Na poti iz Ronkov v Preštint je lansko leto februarja meseca neznana oseba napadla in razorožila občinskega stražnika Giuseppa Scarbola iz Preštinta pri Tamorjanu.

Scarbolo je bil prepričan, da ga je napadel sovaščan 28-letni Bruno Engrassi, s katerim je imel nekaj časa pred odhodom iz gostilne buren razgovor zaradi prijave matere in brata Engrassija pred desetimi leti, ker sta se pregrešila. Tedaj mu je Bruno Engrassi zagrozil, da se ga bo ob priliki spomnil in mu poplačal za vse, kar je storil njegovi družini. Čuvaj se je takoj po napadu vrnil v gostilno in zahteval od Bruna vrnitev samokresa. Mladenič se je delal kot da ne ve, za kaj gre. Prijavil ga je orožnikom. Pred dnevi se je moral na sodišču zagovarjati zaradi osebnega napada. Naslednje jutro so našli na stopnicah pred vhodom v orožniško postajo tudi orožje. Ker med razpravo niso imeli dovolj obremenilnega materiala, so ga oprostili, ker ni storil dejanja.

Št. Lenart

36-letnega Paolina Zoruttija in Št. Lenarta so odpeljali v čedadsko civilno bolnico zaradi zloma desne noge. Zorutti je bil namreč po opravkih s kolesom v Cedadu, kjer ga je neki mladenič povozil z motorjem.

Ozdravel bo v 30 dneh.

Tatovi v skladišču drogerije Mazzoli

Alberta Visintina obsodili na 8 mesecev in 20 dni zapora

45-letni Pavel Mazzoli, lastnik drogerije v Ul. Carducci 6, je včeraj javil goriški policiji tatvino 55 tisoč lir.

Preteklo noč so neznani tatovi vdrli v skladišče drogerije, ki je poleg trgovine, in nato vlomili ključavnico sosednih vrat. V blagajni so našli 55 tisoč lir, ki so bile shranjene v neki škatli. Z obilnim plenom so jo nato popihali.

Na podlagi preiskave, ki jo je uvedla goriška kvestura, je sum padel na 30-letnega Alberta Visintina s Trga sv. Antona 10, 27-letnega Alberta Alonsija iz Ul. del Colle in Avrelija Tosoja iz Ul. Cocevia 32.

Alberta Visintina so na goriški sodniji obsodili na 8 mesecev in 20 dni zapora, ker je ogoljufal Jožico Cumar in tvrdko «Isontina» ter ponaredil podpis lastnika drogerije Pavla Mazzolija, pri katerem je bil zaposlen pred časom nekaj mesecev kot vajenec.

PRETRESLJIVA NOVICA IZ RONK

Okrutna mati umorila dvojčka

Zdravnik je ugotovil, da je 33-letna Ana Minin enega otroka zadušila, drugi pa naj bi se bil rodil mrtev

Orožniki iz Ronk so po večdnevnem poizvedovanju izsledili ostuden zločin 33-letne Ane Minin, iz Ronk, ki biva s starši in dvema bratoma v Ul. IV. novembra 11.

Po glasovih, ki so krožili po Ronkah, so orožniki izvedeli, da je omenjena Mininova umorila pred porodom dvojčka.

Na zaslišavanju je ženska najprej zavrnila vsako obtožbo in sploh zanikala, da je pričakovala otroka. Pri zagovarjanju pa je večkrat zašla v protislovja in končno izpovedala resnico.

4. aprila je porodila dvojčka, katerih se je hotela znebiti s tem, da ju je zadušila. Na vprašanje policije, kam ju je spravila, je ženska odgovorila, da ju je zakopala v polje blizu svoje hiše. Policaji so prekopali vse naokrog, toda zaman. Zato so jo zopet poklicali na izpraševanje. Tokrat je izpovedala kam je skrila trupli dvojčkov. Našli so ju v neki skrinji v njeni sobi. Odpeljali so ju v mrtvašnico, kjer sta na razpolago sodnim oblastem. Po obdukciji je zdravnik dr. Beltrame izjavil, da je Mininova zadušila enega izmed dvojčkov, medtem ko se je drugi rodil mrtev. Po preiskavi so žensko aretirali in jo prijavili sodnim oblastem zaradi umora dvojčkov in skrivanja trupel.

Policija pa še nadalje preiskuje, da bi ugotovila, ali so pri tem umoru sodelovale druge osebe izmed sorodnikov in s kom je Mininova spočela.

Nesreča mizarja

Bolničarji Zelenega križa so prišli danes okoli 10.30 na pomoč mizarju Ermenegildu Peressuttiju iz Ul. Duca D'Aosta št. 25, ki je zaposlen pri mizarskem podjetju v Ul. Leoni. Pri delu si je mož prerezal prvi členk sredinca leve roke in se močno poškodoval tudi po roki.

Odpeljali so ga v mestno bolnico Brigata Pavia, kjer so mu zdravniki nudili vso potrebno pomoč. Ozdravel bo v 15 dneh.

ZADNJA POROČILA

Predlogi posarske vlade za ureditev posarskega vprašanja

Posarje naj bi bilo prvo evropsko ozemlje, Saarbruecken pa naj bi postal sedež raznih federalnih organizacij in skupnosti. Francoska vlada zavrača Adenauerjev predlog za nove volitve

SAARBRUECKEN, 9. — Pod naslovom «Posarje, ključ k evropski skupnosti» je objavila posarska vlada brošuro s predgovorom posarskega ministrskega predsednika Johannesa Hoffmana. V brošuri je rečeno, da skuša v okviru posarskega vprašanja Nemčija ohraniti svoj politični ugled, Francija pa teži k rešitvi svojih gospodarskih prednosti. Posarje pa s svoje strani zastavlja vso svojo bodočnost in imajo prav zaradi tega posarski voditelji za dolžnost, sporočiti sledeče predloge:

1. Posarje bi moralo biti prvo evropsko ozemlje, Saarbruecken pa bi moral postati sedež Evropske obrambne skupnosti, Evropske skupnosti premoga in jekla ter bodočih evropskih federalnih organizacij;

2. Posarje bi ohranilo svojo notranjo avtonomijo s svobodno izvoljenim parlamentom. Podrejeno pa bi bilo višjim izvršnim evropskim oblastem, ki bi v pričakovanju ustanovitve evropske federalne vlade lahko bila visoka oblast Evropske skupnosti za premog in jeklo;

3. Francija bi se morala odpovedati pravici, da diplomatsko predstavlja Posarje v tujini. Te pravice bi bilo treba prenesti na evropsko oblast;

4. Mesto francoskega veleposlanika v Posarju bi bilo treba ukiniti. Francosko predstavništvo v Posarju bi bilo zagotovljeno z generalnim konzulom, ki bi imel enake pravice kot nemški generalni konzul;

5. V pričakovanju uresničitve prave evropske gospodarske skupnosti bi ohranili sedanjo francosko-posarsko gospodarsko skupnost. Gospodarske pravice Posarja bi se v tej skupnosti okrepile. Spore med obema državama bi reševalo visoko evropsko sodišče;

6. Načrt za evropeizacijo Posarja bi predložili v odobritev posarskemu prebivalstvu v obliki referenduma, ki bi ga organizirali pod nadzorstvom nepristranskih opazovalcev.

Francoska vlada je danes odklonila nasvete kanclerja Adenauerja za nove «resnično svobodne» volitve v Posarju. Glasnik je izjavil, da niso potrebne nove volitve, ker so bile prejšnje volitve v Posarju 30. novembra popolnoma pravilne in «so pokazale, da so državljani majhnega in strateško važnega področja naklonjeni evropeizaciji Posarja».

BEOGRAD, 9. — Jugoslovansko-romunske konference, ki bo 15. t. m. delno v Tekiji na jugoslovanski strani, delno pa v Oršavi na romunski strani Djerdapa, se bo udeležilo devet jugoslovanskih zastopnikov. Na tej konferenci bodo razpravljali o spremembi 21. člena konvencije o plovbi skozi Djerdapsko ožino.

Ralph Bunche napoveduje večje mednarodno sodelovanje

WASHINGTON, 9. — V govoru, ki ga je imel včeraj ravnatelj organizacije za zaupno upravo pri OZN dr. Ralph Bunche na narodnem zborovanju za svetovno zdravstvo, je znani ameriški delavec za Združene narode izjavil, da so cilji te organizacije mir, varnost in vedno večje boljšanje človeške blaginje z večjo svobodo za vse narode.

Bunche je še podčrtal, da vsi narodi vsega sveta vidijo v Organizaciji združenih narodov edino upanje bodočnosti in edino sredstvo, ki lahko ustvari tak mednarodni red, ki bo slonel na moralnosti in pravičnosti.

Poročilo o berlinski konferenci

BERLIN, 9. — Seja štiristranske konference o letalski varnosti v Nemčiji se je zaključila danes zjutraj ob 3.30. Izdali so sledeče poročilo: «Predstavniki sovjetskih britanskih, francoskih in ameriških zasedbenih oblasti so se sestali 7. aprila 1953 v Berlinu na sedežu sovjetske nadzorstvene komisije, da proučijo vprašanja o varnosti letalskih hodnikov med Berlinom in Zahodno Nemčijo ter da proučijo sredstva za preprečitev incidentov. Prihodnji sestanek bo na sedežu ameriškega visokega poveljstva v Berlinu. Dan in ura tega sestanka bosta določena pozneje».

V zahodnih krogih Berlina izjavljajo, da bo prihodnji sestanek šele čez nekaj dni, ker morajo zahodni delegati skrbno proučiti predloge sovjetske delegacije. O teh predlogih ni nič znanega.

WASHINGTON, 9. — Ameriško obrambno ministrstvo je prepovedalo vsakršno javno preskušanje novih vrst orožja ali nove vojaške opreme. Ta ukrep je ministrstvo utemeljilo z razlogi «varnosti in varčevanja».

WASHINGTON, 9. — Predsednik Eisenhower bo imel važen govor 16. aprila na letnem sestanku društva ravnateljev listov. Bela hiša ni hotela povedati, ali bo predsednik govoril tudi o zunanji politiki, računajo pa, da bo zavzel stališče do zadnjega razvoja mednarodnega položaja po začetku sovjetske «mirovne ofenzive».

Devet mrtvih pri nesreči v Londonu

LONDON, 9. — Po zadnjih poročilih je pri včerajšnjem trčenju dveh londonskih podzemeljskih železnic izgubilo življenje 9 oseb. Med razbitinami ni več nobenega mrtveca.

Reševalni oddelki so vso noč naporno delali, da bi čimprej nudili ponesrečencem pomoč. Kupe skrivljenega železa niso mogli drugače odstraniti kot da so jih prežagali s kisikovim plamenom. Zdravniki so številne operacije izvršili na kraju samem. Nekemu mladeniču, ki ga je stisnilo okno, so morali odrezati nogo. V tretjem vlaku, ki je privozil skoraj do kraja nesreče so uredili majhno operacijsko sobo.

Predor podzemeljske železnice meri v premeru samo 3.60 m. Zaradi pomanjkanja zraka so morali prinesti številne bombe s kisikom, da so ljudje lahko delali. Prinesli so tudi steklenice z mlekom, ki so ga dali tistim bolnikom, ki so že kazali znake zastrupljenja.

Okoli 40 ranjencev se je vrnilo po prvi zdravniški pomoči domov. Osem pa se jih še ved. no bori s smrtjo v bolnici.

Šest vagonov je še vedno v predoru, in sicer prva dva vagona vlaka, ki se je zaletel, in zadnji štirje vlaka, ki je stal na tiru.

Sporočili so, da je do okvare v opozorilnih napravah prišlo 40 minut pred nesrečo. Čim se kaj pokvari, prične posebna naprava dajati alarm, ki vse opozorilne naprave postavi v položaj, ki kažejo «nevarnost». Izključujejo kakršnokoli možnost, da bi sistem varnostnih naprav ne deloval.

WASHINGTON, 9. — Ameriški obrambni minister Charles Wilson in načelnik glavnega stana gen. Bradley bosta v torek odpotovala v Evropo, kjer se bosta udeležila sestankov NATO in nadzorovala ameriške vojaške naprave. Oba bosta prišla tudi v Trst.

Peronov tajnik napravil samomor

Juan Duarte, brat Eve Peron, je pred dnevi odstopil in predsednik je ostavko sprejel - Peron napoveduje preiskavo o delovanju funkcionarjev predsedstva in grozi s posredovanjem vojske proti kršiteljem novih gospodarskih ukrepov, zaradi katerih se bodo živila podražila

BUENOS AIRES, 9. — Juan Duarte, brat Eve Peron in glavni tajnik predsednika Perona, je napravil danes dopoldne samomor v svojem stanovanju. S samokresom se je ustrelil v sence.

V zvezi s samomorom še niso izdali nobenega uradnega poročila, vseeno pa se je novica zelo naglo razširila po argentinskem glavnem mestu. Potrdili so jo tudi v dobro obveščenih krogih. Kot je znano, je Juan Duarte predvčerajšnjim poslal predsedniku Peronu pismo o odstopu. Utemeljil ga je s svojim slabim zdravstvenim stanjem. Odstop so sprejeli. Pogreb bo jutri v Buenos Airesu.

Juan Duarte, ki je stanoval v vladni četrti Buenos Airesa, je še pred dnevi izrazil željo, zapustiti okoli 20. aprila Argentino in odpotovati v Španijo na daljše počitnice.

Prihajajo vesti, da se je Duarte ustrelil zaradi širjenja neprijetnih govoric proti njemu. Prav gotovo bo njegovo dejanje vplivalo na nadaljnji razvoj, v katerem bo predsednik Peron sprožil anketo in temeljito preresetal razne funkcionarje pri predsedstvu in posamezne ministre. Anketo je včeraj sam napovedal, da bi napravil konec podtikanju na račun funkcionarjev.

Peron je imel sinoči radijski govor in poudaril zaključke, ki so bili doseženi v komisijah za vzpostavitev ravnotežja med cenami in plačami v Argentini. Obsodil je predvsem sistematično gonjo govoric proti vladnim funkcionarjem in dodal, da je določil anketo proti vsem vladnim funkcionarjem, začenši pri samem sebi, da ugotovijo, ako je prišlo do korupcij. Dejal je, da državo sedaj napadajo notranji sovražniki v gospodarstvu in politiki, in je pozval prebivalstvo, naj bo enotno in pripravljeno. «V Argentini se imamo predobro — je nadaljeval — in vlada ne uživa sodelovanja prebivalstva, čim podvzame ukrepe, ki se nanašajo na njegovo prehrano. Preveč oseb se briga samo za svoj želodec». Glede novih cenikov, ki bodo stopili jutri v veljavo, pa je dejal, da bodo proti kršiteljem podvzeli najstrožje ukrepe, ako jih ne bodo upoštevali. Zagrozil je tudi s posredovanjem vojske.

Generala Bengua so pooblastili voditi anketo o vseh argentinskih vladnih funkcionarjih.

Zanimivi podatki avstrijskega statističnega urada

DUNAJ, 9. — Avstrijske statistike potrjujejo, da imajo ženske več možnosti najti moža med 18. in 26. letom. Iz letnega poročila osrednjega statističnega urada za štetje avstrijskega prebivalstva v letu 1951 je razvidno, da pride na sto 18-letnih žensk 108 moških z enakimi leti; na sto 22-letnih žensk pa 132 moških z enakimi leti; na sto 33-letnih žensk pa komaj 61 moških enakih let. Na 40-50-letne pa komaj 50 odstotkov moških z enakimi leti. Torej, vsaka ženska s tolikimi leti upa lahko samo na... polovico moškega.

Ti podatki kažejo, da je ženskam usojena daljša življenjska doba in da moški prej umrejo. Leta 1951 so na sto moških z nad 60 leti našteli 149 žensk z enako starostjo.

SPORTNI DNEVNIK

PO NOGOMETNEM TURNIRJU mladinskih moštev v Bruslju

Jugoslovani in Madžari so potrdili svojo vrednost, Turki so ugodno presenetili, Argentinci in Avstrijci pa razočarali

BRUSELJ, 9. — *Ko je predsednik belgijske nogometne zveze in organizacijskega odbora mednarodnega mladinskega nogometnega turnirja Augerbe izročal zlato in srebrno medaljo madžarskim in jugoslovanskim mladincem, se je po veliki dvorani razlegalo prisrčno ploskanje.*

«To sta res dve najboljši moštvi, je dejal v svoji zdravici Augerbe. «Ni slučajno, da Jugoslavija in Madžarska že dve leti zaporedoma igrata v finalu največjega svetovnega tekmovanja, prejšnje leto na olimpiadi in zdaj na tem turnirju. To sta dve moštvi, ki imata glavno besedo v nogometu».

Finale na stadionu v Bruslju je bil v vsem podoben finalni igri v Helsinkih. Igra je bila lepa, gledalci so videli dober nogomet. Tudi Belgijci so s tekmo zadovoljni. Večina med njimi pa sodi, da je bila madžarska zmaga izražena s previsokim rezultatom. Jugoslovani sploh niso igrali podrejene vloge. Imeli so vsaj toliko dobrih priložnostih kot Madžari, manjkal pa jim je zaključni udarec. Zmaga Madžarov je nedvomno zaslužena, toda tudi oni so morali priznati, da so jim v vsej tekmi pomagale mnoge okolnosti. Predvsem so imeli nekaj slabše nasprotnike, vse tekme so končali v rednem času (Jugoslovani so morali dvakrat igrati podaljšek) in najmanj so potovali. Dve tekmi so odigrali v Bruslju, tretjo pa samo 30 km izven mesta. Pred finalno tekmo so jugoslovanski mladinci odigrali dve tekmi po 100 minut (normalne tekme na mladinskem turnirju so trajale 80 minut) in med turnirjem prepotovali več kot 700 km. To vse je ugotovil belgijski tisk.

Tretje mesto je osvojila Turčija, ki je bila po mnenju nogometnih strokovnjakov senzacija turnirja. Španci, ki so četrti, so upali na boljše mesto. Poraz proti Jugoslaviji jih je popolnoma zlomil. Angleži na tem turnirju niso izgubili niti ene tekme, vendar so zavzeli šele peto mesto — pregnjala jih je smola pri žrebu po neodločenih tekmah. Pokazali pa so, da so moštvo, ki je povsm doraslo najboljšim. Teh pet moštev spada po svoji vrednosti v prvo skupino.

V drugi skupini bi bile Svobodna Irska, Luksemburg, Nemčija, Argentina, Holandska in Belgija. Od vseh sta pripravila veliko presenečenje Luksemburg in Argentina, prvi v pozitivnem, drugi v negativnem smislu. Predstavniki južnoameriškega konitnenta niso dostojno reprezentirali nogometa, ki ga igrajo njihovi starejši tovariši.

Ko Nemci ne bi imeli nekoliko nezgod (zastreljane enajstmetrovke), bi gotovo zavzeli boljše mesto. Srce belgijskih «vražičev» je kmalu popustilo. Avstrija, ki so jo v začetku turnirja imeli za favorita, je zavzela zadnje mesto.

Belgijski listi so obširno komentirali finalno igro. Večina listov je poudarjala, da je tekma Jugoslavija-Madžarska potekla v enakopravni borbi. «Sport» piše: «Jugoslovani, ki so pred finalom odigrali dve tekmi s podaljškom, niso znali realizirati svoje premoči v prvem polčasu in pred koncem drugega polčasa. Napaka je bila, da se je poškodovani golman Divljački v drugem polčasu spet vrnil v igro».

«La Nation Belge» sodi, da je obema moštvoma v finalu primanjkovalo hladnokrvnosti, da pa je bila igra kljub temu lepa. List tudi ocenjuje najbolje igralce na turnirju in jih uvršča v naslednjo rangalisto: Kranjčič (Jugoslavija), Bukowy (Madžarska), Cerdan (Spanija), Agqua (Turčija), Jovanovič (Jugoslavija). «Te ke igralce bi si lahko želel v di najboljši belgijski klub», zaključuje «La Nation Belge».

MADRID, 9. — «Real Madrid» je zmagal na prvem turnirju za latinski pokal v košarki. V finalni igri je včeraj zvečer premagal italijansko moštvo Borletti s 63:58 (32:25). V igri za tretje mesto je Villeurbanne iz Lyona premagal ženevski «Jonction Basket Ball Club» z 61:47 (33:20).

20 ETAP, 3981 KM na letošnjem „Giru"

Precejšnje spremembe v mestih, ki bodo cilji etap - Dva dni počitka in dve etapi na kronometer, ena za posameznike, ena za moštva

MILANO, 9. — «Gazzetta dello Sport» je danes zvečer objavila načrt za letošnjo kolesarsko dirko po Italiji. Tekma bo od 12. maja do 2. junija in bo obsegala 20 etap s skupno 3981 km. Vmes bosta dva dneva počitka, v Pisi in v San Pellegrinu.

Najbolj značilno za letošnji «Giro» je to, da so bila številna manjša mesta izbrana za sedeže etap. Poleg Milana, kjer se bo tekma začela in končala, so samo Roccaraso, Neapelj, Rim, Genova in Bolzano ostali kot sedeži etap v primerjavi z lanskim letom. Pač pa bo letos etapa spet v Turinu. Najdaljša etapa bo iz S. Pellegrina v Riva del Garda in bo merila 279 km, najkrajši pa bosta obe etapi na kronometer.

Načrt tekme je naslednji: 12. maja: Milano - Abano Terme (263 km); 13. maja: Abano Terme - Rimini (273 km); 14. maja: Rimini - San Benedetto del Tronto (210 km); 15. maja: San Benedetto del Tronto - Roccaraso (171 km); 16. maja: Roccaraso - Neapelj (149 km); 17. maja: Neapelj - Rim (257 km); 18. maja: Rim-Grossetto (178 km), predpoldne 18. maja: Grossetto-Follonica (46 km), popoldne posamezniki na kronometer; 19. maja: Follonica - Pisa (1[illegible] km); 20. maja: počitek v Pisi; 21. maja: Pisa - Modena ([illegible] km); 22. maja: Modena avtodrom - na kronometer za moštva (30 km); 23. maja: Modena - Genova (244 km); 24. maja: Genova - Bordighera (256 km); 25. maja: Bordighera - Turino (244 km); 26. maja: Turino - San Pellegrino (2[illegible] km); 27. maja: počitek v San Pellegrinu; 28. maja: San Pellegrino - Riva del Garda (279 km); 29. maja: Riva del Garda - Vicenza (165 km); 30. maja: Vicenza - Auronzo (186 km); 31. maja: Auronzo - Bolzano (164 km); 1. junija: Bolzano - Bormio (125 km); 2. junija: Bormio-Milano (220 km).

Tekma Jugoslavija - Grčija bo veljala za prvenstvo

BEOGRAD, 9. - Jugoslovanska nogometna reprezentanca se bo 9. maja v Beogradu srečala z Grčijo. Tekma je bila dogovorjena že lani. Medtem pa je žreb določil, da prideta Jugoslavija in Grčija v isto skupino kvalifikacijskega tekmovanja za svetovno prvenstvo in da morata odigrati letos dve kvalifikacijski tekmi.

Zato je nogometna zveza Jugoslavije predlagala, naj beograjska tekma, ki bi prvotno morala biti prijateljska, veljala za prvenstveno. Grška nogometna zveza je ta predlog sprejela. Tekma Jugoslavija - Grčija, ki bo 9. maja v Beogradu, bo torej veljala za kvalifikacijsko tekmovanje za prihodnje svetovno prvenstvo v nogometu, katerega finale bo leta 1954 v Švici.

„Partizan" - Tillburg 4:1

AMSTERDAM, 9. — Beograjski «Partizan» je včeraj premagal nogometno reprezentanco holandske pokrajine Tillburg s 4:1. Tekma je bila v korist poplavljencev; prisostvovalo ji je 25.000 gledalcev. Gole za Partizan so dali: Zebec dva, Herceg in Vogrič pa po enega.

Teniški turnir v Neaplju

NEAPELJ, 9. - Na teniškem turnirju v Neaplju so bili v četrtfinalu doseženi naslednji rezultati: Cucelli - Clerici 6:3 6:3, Bartzen - Bellardinelli 6:1 6:2, Davidson - Marcello del Bello 6:2 6:1, Rolando del Bello - Sirola 6:4 8:10 7:5, Merlo - Bergelin 6:1 6:3, Patty - Centonze 6:2 6:2. V predtekmovanjih je bil med drugimi izločen Danec Nielsen, eden izmed favoritov turnirja.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNISTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska številka 73-38 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 73-38 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn. Gorica Ul. S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo.

NAROCNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana Trg revolucije 19 tel. 20-009 tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 606 - T - 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst